ХОНИШОДОЙ МҮРЫСӨӨНДЭ— ӨРШЭ, ДЭЛИСЭ

Юhэдэхи табан жэлдэ республикын колхоз, совхозууд хонин ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа байна. Эдэ жэлнүүдтэ хонидой шэнэ байранууд, хашангуудта hарабшанууд олон баригдаа. Сэлэнгын, ... аймагуудай ажахынуудай жэшээгээр эхэ хонидой ...нуудай дэргэдэ зелёнко тариха, тэрэнние хорёолхо ...р олохон аймагуудта горитой хүдэлмэри ябуулаг... Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ пунктнууд ...жэ түхеэрэгдэээ. Хонидой ноохо хайшалха томодхог... пунктнууд олошороо. Һүүлэй жэлнүүдтэ олохон ...оз, совхоздо хонидые шахан таргалуулха тусхай бай... бүтээгдэээ. Отаранууд бүхыдөө тооной электрын ...р хангагдаа, үрэмдэмэл худагууд олон болоо.

Колхоз, совхозуудта хонишодоор хүдэлхөөр олон за...уул, комсомолшууд болон коммунистнууд эльгээг... Хонишодто шэнэ гэрнүүд олон баригдаа, тэдэнэрэй ...үүдые интернат һургуулида һургаха талаар анхараг... байна.

Эдэ бүгэдын ашаар, мүн олон хонишодой ажал хэрэг... оролдосотой һайнаар хандаһанай хүсөөр республика... хонидой тоо толгой олошоруулха, ноохо гүрэндэ ху... табан жэлэйнгээ түсэб урагшатайгаар дүүргэ... байна.

...зуун хонин бүриһөө зуу, тэрээнһээшье дээшэ хурьга түлжүүлдэг хонишодой тоо жэлһээ жэл бүри оло... Илангаяа Зэдын аймагай хонишод энэ талаар ...аржа гараа. Ленинэй орденто Борьёогой совхоз бү...дээрээ һүүлэй жэлнүүдтэ хонин бүриһөө хурьга түл...дэг болонхой. Энэ совхозой суута хонишон Дмит... Яковлевич Свистунов юһэдэхи табан жэлэй туршада ...амшагта амжалта туйлаа. Тэрэ 1973, 1974 онуудта ...нгаа зуун хонин бүриһөө 150 хурьга түлжүүлһэн ..., энэ түгэсхэхы жэлдэ зуун хонин бүриһөө 157 ... томо болгожо, хонин бүриһөө 4,5 килограмм ноо... хайшалһан, хурьгадаа эхэһээнь һалгаахадаа тус бү...нь 22 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааһан байна. ...рамхаанай аймагай Гааргын совхозой аһалагша хо..., СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыбикжап ...еевна Бадмаева һүүлэй табан жэлэй туршада жэл... дунда зэргээр зуун хонин бүриһөө 130-аад хурьга ...үүлһэн, хонин бүриһөө 4 килограммһаа дээшэ ноо... хайшалһан байна.

...975 ондо республикын хонишодой дунда социалис ...сөө үүсхэһэн Зэдын аймагай Борьёогой совхозой за... хонишон Виктор Базаров отарынгаа зуун хонин бү...өө 147 хурьга түлжүүлһэн, хонин бүриһөө 4,3 кило... ноохо хайшалһан байха юм.

...э түрүүшүүлэй, түрүү ажахынуудай жэшээ дээрэ... харахада, республика доторнай хони үсхэбэрил... тэрэнэй ашаг үрэ эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо... айхабтар ехэ байһыень гэршэлжэ үгэнэ. Теэд ...ы дээрээ республикын колхоз, совхозуудта жэлдээ ... хонин бүриһөө минил 65—70 хурьган томо болгог..., хонин бүриһөө 3 килограмм шахуу ноохон абтана. ...даа түрүүшүүлэй туйлалтанууд республикын дунда ...н дүнгүүдһээ инмэ ехэ илгаатай байна гээшэб? Нэн ...ын хонишодоор найдамтай, ажалша бэрхэ хүнүүдые ..., тэдэнэрые түрүүшүүлэй дүршэл шадабарида һур... хэрэг олохон ажахынуудта хангалтагүйгөөр шинд... Тиимэһээ зарим ушарта хонишодоор дайралда... хүнүүд табигдашана, хонид, хурьгад олооро... гарзада оруулагдана, хонидой үүлтэр һайжаруулха ...энүүд наринаар бэелүүлэгдэнэгүй бшуу. Мүн оло... ажахыда хонид тэжээлээр хүсэд хангагданагүй, бай... муу.

...э бүхы дутагдалнуудаа дары усадхажа, арбадахи ... жэлэй эхинһээ алхасаяа хурдадхаха, хонин ажалаа ...этэ һайнаар эрхилхэ гээшэ республикын бүхы хо...дой, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй, колхоз, совхо... хүтэлбэрилэгшэдэй мүнөөдэрэй шухала зорилго ... КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ...лис мүрысөөндэ оролсоходоо республикымнай олохон ...шод урдаа ехэ зорилгонуудые табяа, үсэд шангаар ...ажа байна. Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ...гша хонишон В. Г. Базаров 1976 ондо зуун хонин ...өө 140 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4,3 кило... ноохо абаха байһанаа мэдүүлээ. Мүн энэ совхозой ...гша хонишон Б-Н. Г. Гомбожапов зуун хонин бүри... 130 хурьга томо болгохо, хонин бүриһөө 5 килограмм ... хайшалха уялга абаа. Сэлэнгын совхозой ахалаг... хонишон А. М. Акулов ерэхэ жэлдэ зуун хонин бүри... 130 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,8 килограмм ... абаха гэжэ шиндэнхэй. Гааргын совхозой ахалагша ...он Ц. А. Бадмаева түрүүшынхеэ хурьгалха һурэгэй хонин бүриһөө 115 хурьга абажа, томо болгохоб гэжэ ...ээ. Эдэ түрүүшүүлэй һанаһандаа хүрэхэ, һарбай... абаха байһаниинь найдамтай. Мүнөө эдэнэр хонидоо ...үлжэ дүүргээд, һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, ...жэ байнхай, үбэлжэлгэдөө бэлэн болонхой.

... шалгалта хээд үзэхэдэ, олон газарта хонидой та...ула, үбэлэйнь байра дулаалагдаадүй, үбһэ тэжээл ...жэ абтаадүй байһаар. Иимэрхүү байдал Улаан... аймагай Оронгын совхоздо, Сэлэнгын аймагай Тель... нэрэмжэтэ совхоздо, Мухар-Шэбэрэй аймагай ... совхоздо үзэгдэнэ. Бухы дээрээ ноябриин 1-нэй ...аар республикын колхоз, совхозуудта аяар 50 мян... хонин үрэжүүлэгдээгүй байһаар. Илангаяа Захаа..., Түнхэнэй, Баргажанай, Улаан-Үдын аймагуудай ...нуудта энэ шухала хүдэлмэри ехээр унжагайраа. ...о юуб гэхэдэ, ойрын үдэрнүүдтэ хонидые үрэжүүл... ...бариа заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэй.

...хоз, совхозуудай партийна организацинууд, хүтэл...шэд, аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын ...д хонишодой дунда социалис мүрысөө үргэнөөр ...үлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шада... болгохо, абаһан уялгаяа бэелүүлхэдэнь хонишодто ...эрнин арга боломжо олгохо талаар хэрэгтэй бүхы ...нүүдые абаха ушартай. Түрүүшүүлэй жэшээгээр ... шадабари ехэтэй хонишодто залуушуулые даалга..., шефтэ абаха, һургаха хэрэгтэнь туһалха шуха...

...ветеринарна мэргэжэлтэд отара бүхэндэ хүрэжэ, ...гэдэ хэр бэлдээд байһыень тодорхойлоод, хони... ...ир алдахагүй, түл абалгадаа түгэс бэлэн болохо ...нүүдые абаха уялгатай. Хонидоо һайнаар үбэл..., түл олоор абаха гээшэ КПСС-эй XXV съездэ ...дойнмнай урдаа бариха ажалай бэлэг болохо бшуу. ...додой мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэг лэ!

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ДАЙ АССР-ЭЙ АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮ...ЭРИЛЭГШЭДТЭ «РСФСР-ЭЙ ҺУРГУУЛИИН ...ТА БАГША» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...й гэгээрэлэй талаар ехэ габьяатай байһанайнь РСФСР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ ...гэ олгохо:

...итова Гургум Аюшеевнада—Хяагтын аймагай ...рэнхы эрдэмэй дунда һургуулиин багша.

...ва Александра Михайловнада—Улаан-Үдэ хотын ... эрдэмэй 20-дохи дунда һургуулиин багша.

...ников Константин Матвеевичтэ— Баргажанай... ...нхы эрдэмэй дунда һургуулиин директор.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

...ква, 1975 оной ноябриин 27.

...үдөөгэй һонин

...най аймагай түб ...ода захада, нарһан ...ээсхэлэн газарга ...н жэлэй туршада ...үүд, үйлдбэриин ..., хүүгэдэй сад-ясли ...э баригдаба. Эдэ ...ол түлэб «Бирвод... ...трестын ПМК-гай

ШЭНЭ КЛУБ

коллектив бари...ан байна.

Мэнэ һаяхан эндэ шэнэ клуб баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Клуб олон хүнэй һуужа кино, концерт хараха, лекци, элидхэл шагнаха залтай. Тэндэ фойе, библиотекын таһаг бии. Шэнэ клубта «Во...ник» гэжэ нэрэ үгтэнхэй.

Манай корр.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 281 (14086) | 1975 оной ноябриин 30, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ ажалай амжалтаар угтая!

АРЫН-НАРҺАНАЙ ҺААЛИШАН

Прасковья Филиппова хэн болохобиб гэһэн асуудал урдаа оло дахин табяагүй юм. Шалсаанын эгээн хаяа хадхажа, үдхэн улаан бургааһаар хүреэлэгдэһэн Худанай эрьеэ түбхинэһэн Красный Ярай (Хэжэнгын нютаг зон тэрэ һуурииие Арын-Нарһан гэлсэдэг) энэ басаган хүл дээрээ гаража боргожоходоо, эндэхи бүхы басагад шэнги, һаалиин фермэдэ хүдэлхэеэ ошоо бэлэй. Тэрэнэй ажалда ороходо үеэр Арын-Нарһанда байһан «Октябрь» колхозшье үгы болоходо, Хэжэнгын совхозой нэгэ бригада байгуулагдаа юм һэн. Тугалшанаашье түрүүн хүдэлөөд үзөө. Дулаан һайн байрагүй, бүхы ажалынь гараар хэгдэдэг үедэ тиимэ бэлэн бэшэ һааб даа. Яһалал тулигдаа. Удаань малшье адуулха ээлжээн тудаа һэн. Һүүлэй һүүлдэ — шатаяа дамжан — Прасковья Филиппова һаалишан болоо һэн. Эндэшье тэрэнние ехэ амжалта хүлеэжэ байгаагүй. Арын-Нарһанай һү һаалиин фермэ совхоз соогоо адагай гэжэ тоотой байгаа.

Табан жэлэй саана Хэжэнгын совхоздо хара эреэн зүһэтэй, һүлиг үүлтэрэй үнеэдые Казахстанһаа асархада, хаана тэдэнээ байлгахаб гэһэн асуудал гараба. Хоёрдохи отделениие эрхилэгшэ Цырендаша Дубшанов:

— Манда үгэгты, Арын-Нарһанай һаалишад нилээд лэ бэхи зон гээшэ, тэдэндээ даалгахабди, — гэжэ совхозой главна зоотехник Мирон Хандыкович Хантаевта сэхэ эрилтэ табяа бшуу.

Мэргэжэлтэд хоорондоо зүбшэлдэжэ, Дубшановай һанамжые дэмжээ бэлэй. Тиихэдээ Арын-Нарһанай үһалиг, бэлшээри һайтайе харалдаа абаа һааб даа. Дүтэ ондоо фермэшье үгы — бүсад үүлтэрэй үнеэдтэй нииилэхэ боломжо алга. Тиигээдшье Арын-Нарһанай һаалишад ажалша гэжэ дэмы суурхадаг бэшэ һэн.

...Тэрэ гэһээр Арын-Нарһанай фермын эрхэ байдал үльгэр соохидол хубилаа һэн.

Анхаралшье совхозой дирекциин, парткомой зүгһөө өөсоор хандуулагдажа эхилээ. Мэргэжэлтэдшье мэдээ ухаа табилдан һубарин субаха. Жэл үлүүтэйхэн саг соо шэнэ байра бүтэшөө.

Эдэ бүгэдөөрнь урмашаһан Арын нарһанайхид ажалаа эрид хубилгажа, фермээрээ түрүү һуурида гарадаг болобо.

— Тиигэнгүй яахабибди, — гэжэ Прасковья Ивановна хөөрэдэг. — Анхаралһаа — амжалта, ажалһаа — ама тоһо долгон...

1975 оной — табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй 10 һарын дүнгөөр Прасковья Филиппова совхозойнгоо жара гаран һаалишадай дундаһаа түрүүлжэ, дамжуулгын улаан вымпелдэ хүртөө. Жэл соогоо үнеэн бүриһөө 1800 килограмм һү һааха уялгатай аад, ноябриин 1-нэй байдалаар 2023 килограмм һаагаад байгаа. Иимэл амжалтатай ябанал Арын-Нарһанай һаалишан Прасковья Филиппова. Даб дээрэ...

А. ЖАЛСАНОВ.
Д. САМБУЕВАЙ фото.
Хэжэнгын аймаг.

ОКТЯБРЬ 25 — ГАЗАРАЙ ҮРЭЖЭЛ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ габшагай хоёр һара — ДЕКАБРЬ 25

Адууһа малайнгаа тоо толгой олошоруулжа байһан «Маяк» колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ үбһэ, тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ абахын тула сабшалангай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулһан байна. Тусхайлан хэлэбэл, гансахан энэ намартаа Хандагатайн сабшалангай 15 гектарта үрэжэлынь һайжаруулагдажа, олон жэлэй ногооной үрэһэн таригдаа бэлэй. Тиихэдэ урдандаа днилэнхи сабшалангынь уһалагдадаггүй байһан һаа, мүнөө ундалуулагдадаг газарынь нилээд үргэдхэгдөө. Мүнөөшье уһалууригүй сабшаландань һубаг, ханаабууд шэнээр малтагдажа, хаалта, боолтонууд баригдажа байна.

Һаяхан колхозой луговодууд бии байгаа ханааб, һубагуудаа сэбэрлэжэ, гүнзэгырүүлхэ хүдэлмэреэ дүүргээ юм. Удаань газарай үрэжэл һайжаруулха габшагай хоёр һарын соносхогдоходо, тусгаар байгуулагдаһан оньһожоруулагдамал отрядай механизаторнууд сабшалан, таряалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ захалһан байна.

ЛУГОВОДУУДАЙ АЖАЛ УРАГШАТАЙ

Соносхогдоһон хоёр һарын туршада дурсагдагша колхоз бүхыдөө 9800 тонно наг шэбхэ зөөхэ түсэбтэй юм. Тиин энэ зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь нилээд бэрхэшээл ушарна. Нэгэдэхеэр, эгээл мүнөө үедэ—үбэлжэлгэдэ бэлдэлгын түлэг ябажа байхада, бүхы трактор, автомашинануудынь үбһэ, һолоомо зөөлгэдэ хабаадуулагдажа, наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэридэ трактор, автомашина олоор дуталдаһан байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ малай гүүртэнүүдтэ тэжээл зөөхэ хүдэлмэринь дүүрэнтэжэ, шэбхэ гаргажа тараагшадта «МТЗ-50» түхэлэй 10 трактор нэмэжэ үгтөө. богонихон болзор соо 5 мянга гаран тонно наг шэбхэ зөөжэ үрдиһэн байна.

— Хараалагдаһан түсэбөө дүүргэхэбди. Отара, гүүртэнүүдэй газаагуурхи наг шэбхэ суглуулжа обоолһомнай, ажалнай урагшатайгаар ябана,—гэээд колхозой түрүүлэгшэ Д. П. Болонев хөөрэнэ.

Колхозой түб—Десятниково һууриһаа холо бэшэхэнэ оршодог Поворот гэжэ газарта байрлаһан эхэ хонидой отара тээшэ эртэ үглөөгүүр трактор, автомашинанууд һубарин ошоно. Хүрэжэ ерэхэдэнь шэбхэ ашаха түхеэрэлгэтэй трактор жолоодогшо Филипп Кузьмич Пыкин угтажа, обоолгдоһон шэбхэһээ тэрэ доронь оньһон түхеэрэлгээрээ удхан абажа, тракторай тэргэдэ ашана. Тиигэжэ кузоваараа дүүрэтэр наг шэбхэ ашаһан трактор, автомашинанууд сабшалан тээшэ һубарин саашална.

— Шэбхэ зөөгшэд бултадаа дүршэлтэй механизаторнууд, жолоошод юм. Энэ самосвал автомашинын жолоошон Михаил Соколов үдэртэ 16—18 эрьесэ хэнэ. Харин тэрэ ерэжэ ябаһан тракторист Леонид Яковлев үдэрэй 10—12 эрьесэ хэжэ, даабаряа 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Иигэжэл ажаллаһанай ашаар богонихон болзор соо хараалагдаһан түсэбөө хахадлаа бшуу,—гэжэ колхозой ахамад инженер Г. И. Наталин хэлээ һэн.

В. БАДМАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

Сабшалан, таряалангай үрэжэл һайжаруулхаар соносхогдоһон габшагай хоёр һарада хэгдэхэ хүдэлмэреэ уридшалан түсэблэжэ, тусгаар оньһожоруулагдамал звеногой гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ урагшатайгаар ажаллажа байна. Тусхайлан хэлэбэл, һүүлэй мэдээгээр звеногой механизаторнууд сабшалан, таряалан дээрээ наг шэбхэ гаргахаар хараалагдаһан түсэбөө 25 тонноор үлүүлээ гэхэ гү, али габшагай хоёр һарын эхинһээ хойшо

ХАРААЛАГДАҺАН ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛНЭ

3.025 тонно наг шэбхэ гаргажа тарааба. Обоолгдоһон шэбхэ онгилжо ашаха, зөөхэ хүдэлмэридэ трактористнууд Яков Лемешев, Андрей Гороховский, жолоошон Дмитрий Соловьев, Владимир Иванов, Василий Дригунов гэгшэд онсо шалгаржа, үдэр бүриингөө даабари холо үлүүлнэ.

Колхозой парткомой секретарь Георгий Иннокентьевич Ивановой мэдүүлһэнэй ёһоор звеногой механизаторнууд ерэхэ жэлдэ үбһэ ногооной, ороохо таряанай болон тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса хуряахын тула гансашье наг шэбхэ тараана бэшэ, мүн намартаа, дулаанай сагта 107 гектар сабшалан ундалуулагдажа, гидротехническэ гурбан түхеэрэлгэ заһабарилагдаһан ба нилээд ута зайда уһалууриин һубаг, ханааб сэбэрлэгдэһэн байна. Саашадаашье тус колхозой механизаторнууд наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ, 4—5 мянган тоннодо хүргэхэ хүсэлэнтэй ажаллана.

Г. ДАШИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Мухар-Шэбэр.
«Путь Ленина» колхоз.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай республика урда жэлнүүдтэ орходоо таряалан, сабшалангай ургаса зарим тэды дээшэлүүлээ. Энэ хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һүүлэй жэлнүүдтэ сабшалан, таряалан һайжаруулгада анхаралаа ехээр хандуулдаг болоһонойнь ашаар туйлагдаа гээшэ. Үбэл, намарай үедэ энэ талаар илангаяа ехэ юумэн хэгдэдэг байна. Тиимэһээ жэл бүри октябрь—декабрьда сабшалан таряалан һайжаруулгаар габшагай хоёр һара соносхогдодог гуримтай болонхой.

БАЯН УРГАСА АБАХА ЗОРИЛГО УРДАА ТАБЯА ҺАА...

Жэшээлхэдэ, мүнөө республика дотор соносхогдоһон энэ хоёр һара соо юун хэгдэхээр хараалагданаб гэхэдэ, 816,1 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаха, 305 гидротехническэ түхеэрэлгэ заһабарилагдаха, 371,1 мянган кубическа метр ханааб һубаг, 4866 гектар сабшалан сэбэрлэгдэхэ байна. Олонхи колхоз, совхозууд таряагаа хуряажа дүүргэмсээрээ наг шэбхэ сабшалан, полинуудтаа зөөжэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа эхилээ һэн.

Тиимэһээ габшагай хоёр һарын соносхогдохолоор республика дотор яһала ехэ юумэн хэгдээд байгаа. Түрүүшын 20 үдэртэ 229 мянган тонно шэбхэ зөөгдөө, гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдэй хахадһаа ехэнхинь заһагдаа, 18,9 мянган кубометр һубаг ханааб, 2360 гектар сабшалан сэбэрлэгдээ. Мүнөө Бэшүүрэй, Загарайн, Хоринин аймагуудай колхоз, совхозууд наг шэбхэ зөөлтөөр, ханааб һубаг сэбэрлэлгээр бусадһаа урид ябана. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхоз түсэбөөр хараалагдаһан 6000 тоннын орондо 8000 тонно, Калининай нэрэмжэтэ колхоз 6000-ые гаргаха һаа, 5500-ые, «Победа» колхоз 5000-най орондо 4500 тонно наг шэбхэ зөөһэн байна.

Загарайн аймагай «Гигант» колхоздо габшагай хоёр һара соо баһал ехэ юумэн хэгдэнэ. Эндэхи лугомелиоративна отрядай хүсөөр сабшалан, таряаланда түсэбөөр хараалагдаһан 4000 тоннын орондо 5341 тонно шэбхэ гаргагдаа, гидротехническэ 60 түхеэрэлгэ заһабарилагдаа, 3 километр утатай ханааб сэбэрлэгдээ. Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозойшье луговодууд яһала һайнаар хүдэлнэ. 2300 тонно шэбхэ гаргагдаа, 3 мянганай орондо 6 мянган кубическа метр ханааб сэбэрлэгдээ. Намарай дулаан үдэрнүүдые һамбаашалан, 700 гектарай орондо 800 гектар сабшалан уһалагдаа. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй «Родина», Бэшүүрэй «Дружба», Хяагтын «Родина» колхозуудта, Загарайн аймагай Тайлсын совхоздо болон республикын бусадшье ажахынуудта габшагай хоёр һара эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, республикын олохон ажахынууд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Жэшээнь, Баргажанай аймагай колхоз, совхозуудта энэ хүдэлмэри илангаяа муугаар ябуулагдана. Аймаг дотор бүхыдөө 25000 тонно шэбхэ гаргагдаха түсэбтэй һаа оройдоол гурба мянган тонно гаргагдаад байна. Гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдээ мүнөө болотор заһабарилжа эхилээдүй.

Яруунын аймагта 35000 тонно шэбхэ гаргагдаха һаа, долоо мянган тонно тухайе гаргаад байна. Ханааб, һубаг, сабшалан сэбэрлэгдэнэгүй, хорёологдоногүй. Тус аймагай «Победа» колхоз 2500 тонно шэбхэ полинуудта гаргаха һаа, оройдоол зуу гаран тонно зөөгөөд байна. Гидротехническэ хоёр түхеэрэлгэ заһабарилагдаа. Уһалууриин ханааб, һубаг огто сэбэрлэгдэнэгүй.

Тиихэдэ Загарайн аймагай Онохойн совхоздо, Бэшүүрэй Охин-Булагай, «Сибирь» совхозуудта, Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудай зарим ажахынуудташье сабшалан, таряалан һайжаруулгаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Энэ ямар шалтагаанһаа болоноб гэхэдэ, олонхи ажахынууд тус хүдэлмэридэ үсөөн хүнһөө бүридэһэн, оньһон техникээр хүсэд хангагдаагүй звенонуудые гаргана. Тиимэ бишыхан хүсөөр ехэ юумэн хэгдэхэгүй ха юм даа.

Эдэ дутуу дундануудые дары түргэн усадхахын тула нэн түрүүн хүсэд һайнаар оньһожоруулагдаһан лугомелиоративна отрядуудые эмхидхэхэ, тэдэнэй таһалгаряагүй хүдэлхөөр ажалынь олгожо үгэхэ шухала. Хоёрдохёор, соносхогдоһон габшагай хоёр һара соо хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб, тэрэнние дүүргэхэ график табиха хэрэгтэй. Луговодуудай болон звенонуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой. Түрүүшүүлые моральна болон материальна талаар урмашуулха болоно.

Иимэ хэмжээнүүдые саг болзор соонь абажа шадабал, хоёр һарын туршада хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб урагшатайгаар дүүргэгдэхэ гээшэ.

В. ОСОДОЕВ,
республикын Мелиорациин болон уһанай ажахын министерствын таһагай начальник.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВТЭ АМАРШАЛГАНУУДЫЕ ЭЛЬГЭЭНЭ

Нүхэр Л. И. Брежневтэ Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» барюулһантай дашарамдуулан, социалис оронуудай Коммунис партинуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө, партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшадһаа амаршалгын телеграмманууд тэрэнэй нэрэ дээрэ орожо үргэлжэлһөөр.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак ЧССР-эй партийно-правительственна делегациин гэшүүдэй үмэнэһөө Леонид Ильич Брежневые үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хоннекер Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө Л. И. Брежневые амаршалаа.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал Монголой Арадай Республикын коммунистнуудай ба ажалшадай үмэнэһөө, өөрынгөө зүгһөө Л. И. Брежневые халуунаар амаршалһан байна.

США-гай Коммунис партиин национальна түрүүлэгшэ Генри Уинстон, США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл, Экводорой Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Педро Саад, Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин Генеральна секретарь Э. Папаиоанну гэгшэд нүхэр Л. И. Брежневые амаршалба.

Телеграмманууд орожо үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

ЧССР-эй партийно-правительственна ДЕЛЕГАЦИ МАНАЙ ОРОНДО

МИНСК. (ТАСС-ай тусхай корр). КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Густав Гусак түрүүтэй ЧССР-эй партийно-правительственна делегаци ноябриин 28-да хотын түүхэтэ үзэсхэлэн һайхан газарнуудтай танилсаһан байна. Делегаци РСДРП-гэй нэгэдэхи съездын музейдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхын Белоруссиин гүрэнэй музейдэ орожо хараба.

Удаань делегаци Ленинград ошохоёо мордобо.

* * *

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай тусхай корр.). ЧССР-эй партийно-правительственна делегаци ноябриин 28-да Ленинград ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романов болон хотын, областиин партийна, совет организацинуудай бусад хүтэлбэрилэгшэд ЧССР-эй, СССР-эй, РСФСР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэропорт дээрэ нүхэр Г. Гусагые, делегациин гэшүүдые ба эдээнтэй хамта ябаһан хүнүүдые угтаһан байна.

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Густав Гусак түрүүтэй ЧССР-эй партийно-правительственна делегациин Ленинградтахи «Кировский завод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективтэй уулзалга совет ба чехословак арадуудай хоорондохи бата хани барисаае, хүгжэжэ байгаа аха дүү ёһоной харилсаае элирхэйлэн харуулһан байна.

Нэгэдэлэй парткомой секретарь В. К. Лебедев, РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Социалис Ажалай Герой токарь Б. М. Воробьев, ахамад конструктор, Социалис Ажалай Герой Н. С. Попов, хүдэлмэришэн, комсомол басаган Анна Удодова гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Суглараагшадта хани халуунаар угтагдан, КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романов митинг дээрэ үгэ хэлэһэн байна. Нүхэд Г. Гусагай, Г. В. Романовай хэлэһэн үгэнүүдые суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани Н. В. Подгорнын түрүүлэлгэ доро ноябриин 28-да Кремль соо болобо. СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиин зүблэхэ зүйлнүүдые бэлдэлгэдэ хабаатай асуудалнуудые Президиум зүбшэн хэлсээд, зохихо тогтоол баталан абаа. Сессиин хүдэлмэриин ба палатануудай Старейшинэнүүдэй Соведүүдэй заседаниин гурим тухай Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиковэй, Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. П. Рубенэй дурадхалнуудые мүн лэ хаража үзэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй баталалгада табигдаһан Президиумэй Указууд тухай сесси дээрэ элидхэхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзеда даалгагдаа.

СССР-эй Верховно Соведтэ правительствын табиһан СССР-эй 1976 оной арадай ажахын түсэбые, бюджедые, 1974 оной бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое эдэ комиссинуудай уридшалан хаража үзэһэн тухай Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ Н. Н. Маслениковай, Союзай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ Г. Н. Ващенкын хэһэн мэдээсэлнүүдые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум шагнаһан байна. 1976 оной түсэб ба бюджедые уридшалан хаража үзэхэ үедөө Саг үргэлжын комиссинуудай 1975 оной түсэб, бюджет дотор оруулһан дурадхалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байһан ушарта анхаралаа хандуулһан байнабди гэжэ түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай түрүүлэгшэнэр Президиумдэ элидхэбэ.

1976 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые, СССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджедые уридшалан хаража үзэхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэжэ, түсэб ба бюджет тушаа СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй харалгада табигдаха дурадхалнуудые түсэблэлгын-бюджетнэ, һалбари һалбариин комиссинууд, залуушуулай хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинуудай хабаадалгатайгаар бэлдэһэн байна гэжэ Президиум тогтоол соогоо тэмдэглээ.

Ороной гүрэнэй ажабайдалай бусад асуудалнууд заседани дээрэ мүн лэ хаража үзэгдэбэ.

(ТАСС).

БАРГАЖАНАЙ РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИҺЭЭ

МҮРЫСӨӨН—ОЛОНИИТЫЕ ЭЛСҮҮЛХЫ ХҮСЭ…

Аймагай партийна ээлжээтэ конференци боложо, КПСС-эй райкомой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл райкомой нэгэдэхи секретарь Л. Б. Раднаев хэлэhэн байна.

Энээнэй урда тээхи конференци хоёр жэлэй саада тээ— 1973 оной декабрь hара соо болоо hэн. Мүнөө үеын байдалаар абажа харахада, үнгэрhэн энэ хугасаа соо аймаг дотор холын хараата хэмжээ ябуулганууд промышленностьда, хүдөө ажахыда бэелүүлэгдэhэн байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхэ, хүн зоной hуудал байдал hайжаруулха, партийна эхин организацинуудаа бэхижүүлхэ, үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин нүлөөлхы үүргые дээшэлүүлхэ талаар тоосоото үе соо КПСС-эй райком горитой хүдэлмэри ябуулаа. Эдэ бүгэдэ тухай элидхэл соо, делегадуудай хэлэhэн үгэнүүд дотор онсо тэмдэглэгдээ.

Тэбхэр дүшэдэхи конференци. Энэ тоомнай аймагта партийна организациин байгуулагдаhан болзорые заажа үгэнэ. 1921 оной январь hарада Баргажан тосхондо большевик-ленинецүүдэй түрүүшын бүлэг эмхидхэгдэжэ, түрүүшынгээ конференци үнгэргэhэн түүхэтэй. Аймагай тэрэ конференцидэ 16 хүн хабаадаhан байгаа.

Харин мүнөө... Аймаг дотор hүүлэй үеын техникээр гүйсэд хангагдаhан модо бэлэдхэгшэдэй эгээл олон делегадууд дүшэдэхи конференцидэ hунгагдаhан байба. Партиин гэшүүн... Энэ үгэ шэхэндэ ямар урин дулаанаар дуулданаб! Партиин гэшүүн ажалшадай түрүү зэргэдэ ябадаг, бүгэдэндэ жэшээ харуулжа, ударидажа ябадаг хүн.

Аймаг соогоо түрүү предприятинуудай тоодо оролсодог Баргажанай леспромхозой коммунистнуудай энэ хуралдаандаа ажалай эрхим амжалтатай ерэхэниинь гайхалгүй.

Түрүүшын конференциин нээгдэхэдэ Баргажан голдо модо бэлэдхэхэ тухай үгэ хүүр гараагүй байха. Мүнөө Баргажанай леспромхоз арадай ажахын барилгануудта hайн шанартай, ехэ хэмжээнэй модо эльгээхын тула үдэрhөө үдэртэ эршээ шангадхан хүдэлнэ. Илангаяа юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлые эрхим бэлэгтэйгээр үдэшэхын, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоhон модо бэлэдхэгшэд табан жэлэй туршада Эхэ орондоо нэгэ миллион 862,6 кубометр модо бэлэдхэжэ, хараалhан түсэбтэ даабаряа болзорhоонь хоёр hараар урид дүүргэжэ шадаа бшуу. Түрүүшүүлэй манлайда гараhан Лебяжиин, Гусихын модо бэлэдхэлэй пунктнуудай коммунистнуудай эдэбхитэй ажалые hайшаамаар. Жэшээнь, Лебяжиин модо бэлэдхэгшэд байгша оной август hарада табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэhэн тухайгаа мэдээсээ hэн. Тиин жэлэй дүүрэтэр түсэбөө үлүүлэн арадай ажахыда 65 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэhэн уялгаяа бэелүүлжэ байнхай. Түс пунктын коллективтэ «Коммунис ажалай коллектив» гэhэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо hэн гэжэ элидхэлшэ мэдээсэбэ.

Мүн Гусихын модо бэлэдхэгшэд юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые октябрь hарада дүүргэhэн байгаа. Хүдэлмэридөө оньhон арга, түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи нэбтэрүүлдэг болоhоной ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Конференциин делегадууд, бага комплексно бригадые толгойлдог В. И. Тармозов, модо шэрэдэг автомобильнуудай жолоошодой экипажые даагша В. А. Гагарин, коммунистнууд Г. С. Яричин, В. Г. Марковец, М. И. Реховский, А. А. Грязин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые 1974 оной август hарада дүүргээ бэлэй.

Эндэ коммунистнуудай, партийна эхин организацинуудай, леспромхозой парткомой ударидахы, эмхидхэхы үүргэ, тэдэнэй хамтын хэрэгтэ зорюулhан хубитань тобойн харагдана.

Сэхыень хэлэхэдэ, аймагай промышленна предприятинууд 1975 онойнгоо, мүн юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ. Жэшээнь, барилга-хабсаралгын управлени, загаhа олзоборилгошодой олон бригаданууд, загаhанай комбинат, Баргажанай леспромхоз, хилээмэнэй завод болон бусад предприятинууд түрүүшүүлэй тоодо оролсоно.

Баргажан голдо хэдэн жэлэй туршада ган гасуур байжа, мүн үнгэрэгшэ зундаа хоёр удаа ехэ үер боложо, эндэхи ажахынуудта, илангаяа Уланай колхоздо ехэ түбэг татаа. Эдэ бүгэдэhөө боложо, тарианай, сабшалангай ургаса бирагүй байшоо. Партиин райком эдэ ушарнуудые харадаа абажа, ехэ ургаса хуряаха хэрэгтэ коммунистнуудаа элсүүлhэн байгаа.

Уланай колхозой үргэн Хүнтэйн баруун талын таряалангые Россин Федерациин габьяата агроном Б. О. Гармаев хэдэн жэлэй туршада даажа ябана. Тиин үнгэрэгшэ жэлдэ түс ажахы таряа гүрэндэ тушааха табан жэлэйнгээ түсэб нилээд үлүүлэн дүүргээ бэлэй. Харин байгша ондо дунда зэргээр гектар бүриhөө арбаад центнер таряа хуряажа, арбадахи табан жэлэй түсэбтэ оруулан, ехэ ороохо гүрэнэй амбаарта адхажа шадаа. Энэнь Баргажан нютагай эрхэ байдалда нилээд ехэ амжалта болоно гэшэ.

Hү ехээр hааха тэмсэлдэ коммунистнууд шалгарна. Эндэ түрүү hаалишадай нэрые омогорхон дурдамаар. Байгша оной 11 hарын туршада үнеэн бүриhөө хоёр мянгаhаа дээшэ hү hааhан К. Г. Гуржапова (Хилганын колхоз), О. Н. Шагжиева (Уланай колхоз), И. А. Русакова (Бодоной совхоз) болон бусадые магтамаар.

Мүнөө аймаг дотор түрүү хонишод нилээд олон болоо. Жэшээлхэдэ, партиин обкомой, райкомой гэшүүн, Ленинэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудта хүртэhэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон О. Э. Сангадиева жэлhээ жэлдэ hайн дүн туйлана. Аймаг дотор 100 эхэ хонин бүхэнhөө зуун хурьга абажа шадагшадай тоо жэл бүри олошорно. Гансахан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой коммунист Раднаевай хүтэлбэрилдэг Хара-Уhандахи хонишодой бригада хэдэн жэлэй туршада 100 эхэ хонин бүриhөө зууhаа дээшэ хурьга абалаг дүршэлтэй болонхой. Бригада хамтадаа гурба мянгаhаа дээшэ эхэ хонитой гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдээ.

Аймагай промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай парткомууд, партийна эхин организацинууд социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар яhала шадабаритай боложо байна. Уланай колхозой, Баргажанай совхозой, Баргажанай леспромхозой, модо урадхуулгын Байгалай конторын, хойто зүгэй электрическэ сетиин болон бусад зарим партийна эхин организацинууд социалис мүрысөө зүбөөр, аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэнэ, дүнгыень саг соонь гаргажа, түрүүшүүлээ урмашуулжа байдаг юм.

Энээнhээ гадна коллектив бүхэндэ Ажалай алдар солын дэбтэр, мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ, эрхим бригада, аймагай чемпион, Алдар солын туг гэхэ мэтэ хүндэтэ нэрэ хүндэнүүд олгогдоно.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада хүдөө ажахын болон промышленна үйлэдбэриин 98 түрүүшүүл, тэрэ тоодо 25 коммунист орден, медальнуудаар шагнагдаhан байха юм.

Тоосоото үе соо КПСС-эй райком, партийна эхин организацинууд нийтэ политическэ хүдэлмэридэ, илангаяа хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй марксистско-ленинскэ hуралсалда анхаралаа ехээр хандуулhан, аймагай ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха талаар горитой оролдолго гаргаhан байна.

Гэхэтэй хамта тоосоото үе соо тариан, мал ажал эрхилхэ хэрэгтэ дутуу дуйданууд яhала ушараа. Тарианай ургаса муу. Эндэ аймагай зарим ажахынуудай, тодорхойлон хэлэбэл, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Баргажанай, Шигханай совхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргэбэгүй. Шалтагааниинь гэхэдэ, дурсагдагша ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хадаа баян ургаса хуряажа абахын хойноhоо эртээнhээ оролдолго гарганагүй, эмхидхэлэй бодото хүдэлмэри ябуулнагүй гэжэ тэмдэглэгдээ. Жэшээнь, байгша ондо намарай паар ехээр хахалха эрилтэ табигдаhан байгаа. Гэхэ зуура дээрэ дурсагдагша ажахынууд түсэбөө дүүргээгүй бшуу. Гүрэндэ мяха тушааха талаар Бодоной совхоз, Хилганын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд, hоohоор Бодоной совхоз гээгдэлдэ ехээр ороhон байна.

Промышленна предприятинуудай дундаhаа Онёогой леспромхоз, модо урадхуулдаг Байгалай конторо, Баргажанай заhабарилгын мастерской болон бусад предприятинууд гээгдэлдэ ороhон байха юм. Даажа ябаhан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандаха гэшэ коммунист бүхэнэй нангин уялгань болоно. Харин тиин гэхэдэ Байгалай загаh… промышленностиин тре… ПМК-гай начальник В… Шелковников будүүлиг, … зэгы зантай хүтэл… лэгшэ гэжэ конф… ци дээрэ шүүмжэлэ… Үнгэрhэн арба hарын … шада энэ предприяти… 199 хүн хүдэлмэридэ а… Тиихэдэ 210 хүдэлмэр… эндэhээ гаража ошоhон … ба.

Жэлэй дүүрэтэр тэбх… гэ hара үлэбэ. Тиибэ я… Баргажанай аймагай ко… нистнууд дутуу дундану… дары усадхажа, юhэдэх… бан жэлэй түгэсхэхы … ажалай амжалтаар уди… түрэл партиингаа XXV … дые эрхим бэлэгтэйгээр … ха бээзэ гэжэ найдагда…

Аймагай партийна ко… ренциин хүдэлмэридэ КП… эй обкомой бюрогой гэш… партиин обкомой парти… эмхидхэлэй хүдэлмэриин … hагые даагша А. Б. Ба… нов хабаадалсажа, дэлг… гы үгэ хэлээ.

* * *

Партиин райкомой пл… зарлагдажа, тэндэ эмхи… лэй асуудалнууд зүбшөө… КПСС-эй райкомой нэгэ… секретаряар Л. Б. Ра… секретарьнараар В. Я. … хов, И. А. Ербанов гэг… hунгагдаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛО…
манай корр.

Комсомолой ажабайдал

Конференци болобо

Захааминай аймагай комсомолой XXXII конференци боложо дүүрэбэ. ВЛКСМ-эй райкомой тоосоото үе соо эмхидхэн ябуулhан хүдэлмэри тухай райкомой нэгэдэхи секретарь Б. Хойлоков, аймагай комсомолой организациин шалгалтын комиссиин ажал тушаа тэрэнэй түрүүлэгшэ С. Намжилов конференци дээрэ элидхээ.

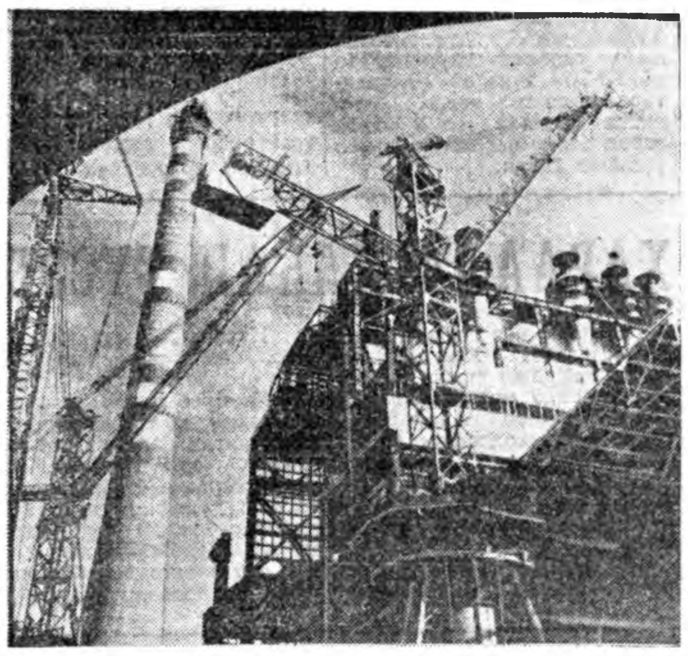
Юhэдэхи табан жэлэй, тэрэ тоодо түгэсхэхы оной түсэбтэ даабаринуудые, социалис уялгануудые болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ аймагай предприятинуудта, совхозуудта хүдэлдэг комсомолшууд болон залуушуул горитойхон хубитаяа оруулаа. Комсомол-залуушуулай бригада, звенонууд аймаг дотор олошоржо, социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Хэдэн арбаад залуушуул хубиингаа табан жэлэй, даабарине амжалтатайгаар дүүргээ. Энэ асуудалаар нэгэ жэшээ дурдая. Далахайн совхозой Зуhалинай фермын hаалишан, ВЛКСМ-эй гэшүүн Ия Шагдурова хубиингаа табан жэлэй түсэбые 1974 оной октябрь hарада дүүргээ hэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ залуу hаалишан үнеэн бүриhөө 2.000 гаран килограмм hү абаhан байгаа. Иимэрхүү жэшээнүүд аймагта олон.

ВЛКСМ-эй райкомой, шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай комсомолой комитедэй секретарь В. Полянский, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой комсомолой организациин секретарь В. Дымбрылов, Харацайн совхозой хонишон В. Гончикова, Михайловкын дунда hургуулиин hурагша Н. Доржиева, 14-дэхи ГПТУ-гай багша Н. Кочетова, аймагай прокурор Ю. Парпаев, Санагын совхозой партийна организациин секретарь А. Цыбиков болон бусад хабаадалсаа.

Аймагай комсомолой конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь С. Бадмаев, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь А. Лоскутников хабаадажа, үгэ хэлэhэн байна.

ВЛКСМ-эй райком, шалгалтын комисси, областной комсомолой конференциин делегадууд конференци дээрэ hунгагдажа, зүбшэгдэhэн асуудалаар тогтоол абтаа.

Б. ЖАНЧИПОВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Комсомол залуушуулай габшагай барилга гэжэ соносхогдоhон Гусиноозерско ГРЭС-эй барилга дээрэ хиидхэгдэhэн улаан туг үглөөнэй наранай элшэдэ холоhоо харагдана.

Энэ тугые 180 метр үндэр хоолойн оройдо барилгашадай бригадир Сергей Александрович Киселев үргэhэн байна. Тэрэ улаан тугые хараалагдаhан болзорhоо 1,5 hараар урид үргэжэ шадаа.

«Спецжелезобетонстрой» гэжэ тусхай трестын Новосибирскэ управлениин түмэр-бетон үндэр хоолойнуудые хабсарган бодходог мэргэжэлтэд Байгал шадархи шэмэрүүн хүйтэн, hалхи шуургатай байгаалиин эрхэ байдалда ажаллабашье, сагые ахин гараа. Тусхай участогай ахалагша прораб Владимир Тимофеевич Пяткин энээн тухай ингэжэ хөөрэнэ:

Ехээр хүдэлжэ боломоор гэжэ тоологдодог газарта ГРЭС баригдажа байнхай. Эндэхи зон өөрынгөө эрхэ байдалда hуранги юм бээзэ. Харин бидэнэртэ ехэ бэрхэшээл дайралдаа. Проект хубилгаха, конструкторска орёо шиидхэбэри бэдэрхэhээ эхилээд, ондоо олон асуудал шиидхэхэ баатай болообди. Хоолой хэдэн арбаад жэлэй туршада найдамтай hайн байха ёhотой. Тиимэhээ бидэнэр ажалдаа голодоhо гаргаха ёhогүйбди. Хоолойн hуури урдын проектээр хараалагдаhанhаа алишье талададаа хоёр метр үлүү үргэнөөр табигдаа. Хоолойн хана зузаанаар хэгдэhэн байна. Хабсаралга хэхэдээ, бүхэ материалаар хоёр дабхар армаг хэрэглэhэн байнабди.

Үндэр бэетэй, залуу энэ инженерэй бүтээhэн ажалаараа омогорхохонь зүбтэй. Хоолойн орьёл үндэрые дахин дахин шэртэн хараад, хөөрөөгоо үргэлжэлүүлнэ:

— Үбэлэй хүйтэнэй ерэтэр хоолойн газаа талын хүдэлмэри дүүргээд, досоо талын ажал хэжэ эхилхын тула ажалаа дүрбэн халаанда эмхидхээбди. Энэ хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлхэдэмнай, барилгын начальник Рафаил Тувиевич Дриц ехэ туhаламжа хүргэhэн байна. Бетон абаха «ногоон харгы» бидэнэртэ нээгдээ.

Участогай коллектив даабаряа hайн шанартайгаар, саг болзор соонь дүүргэхые оролдоно, олонхи хүдэлмэришэдынь дүршэлтэй, даажа абаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг юм. Орон доторнай баригдажа байгаа тепловой хэдэн станцинуудай барилгада хабаадалсажа олоhон дүй дүршэлөө эндэ хэрэглэнэ. Тэдэнэй дурадхалаар орёо хэдэн шэнэ шиидхэбэри абтаа.

Хоолой хабсаргагшад өөдөө бодоhон армаг 1,25 метрээр үндэр болгохо дурадхал оруулhан юм. Мэргэжэлтэдтэй хамтадаа энэ дурадхал зүбшэжэ үзөө, хэрэгтэй тоололго, шалгалта хээ. Тиигэжэ гурбан секциин орондо дүрбэн секци хабсаргадаг болоо. Энээнэй ашаар хоолой hара соо 15 метрээр үлүү түргэнөөр өөдөө бодхоогдоhон байна.

Энэ коллективэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ. Шарифзян Барыевич Мухамедзяновай даадаг бригада мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Бригадын гэшүүд жэлэй эхинhээ хойшо даабаряа ото 180—200 процент дүүргэнэ. Тиихэдээ ажалайнь шанар эрхим hайн. Участогай начальник энэ бригадирые ехэ магтаа hэн. «Тэрээн тухай газетэдэ бэшээ haатнай, hайн бэлэй» гэжэ хэлэhэн юм.

— Энэ нүхэр хоолойнь үндэртэ улаан туг мандуулха эрхэтэй байгаа. Харин тэрэ үдэр халаанииинь ажалаа орой дүүргэhэн юм. Халаандаа ажаллаhанайнь hүүлээр нимэ ехэ үндэртэ Мухамедзяновые гаргаха эрхэгүй байгаабди, — гэжэ участогай начальник тайлбарилба.

Хөөрэлдэhөөр байтарнай прорабуудай вагончик руу дунда зэргын бэетэй нэгэ хүн орожо ерэбэ.

— Мухамедзянов, Шарифзян, — гэжэ тэрэ бэеэ нэрлэбэ.

Өөр тухайгаа хөөрэхэ дурагүй. Харин участогай начальник, суугаа хүдэлдэг бусад нүхэдынь тэрээн тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Шарифзян Мухамедзянов 13 жэлэй саада тээ комсомолой путевкоор Заполярна ГРЭС-эй барилга дээрэ ажаллажа эхилhэн намтартай. Тэрэ гэhэнhээ хойшо оронойнгоо олон барилгануудта хабаадалсаа. Архангельск, Мурманск, Москва, Фрунзе, Пермь, Новосибирск, Уфа, Магадан городуудтай тэрэнэй ажалай намтар сэхэ холбоотой.

Эдэ барилгануудта өөрынгөө нүхэр Владимир Бурковтай суг хамта хабаадалсаа. Мартин Рава тэдэнтэй хамта мүн лэ хэдэн барилга бодхоолсоо. Хожомоо үшөө хэдэн барилгашад, хабсаргагшадтай нүхэсэhэн байна. Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгада бүхы бригадаараа ерэhэн юм.

Николай Долголиченко, Яник Григорьев, Сергей Валецкий, Владимир Кураков, бригадын бусад гэшүүд «манай бригадир» гэжэ Мухамедзянов тухай хүндэтэйгөөр хэлэнэ. Эдэ нүхэд ажалай эбтэй эетэй нэгэ коллектив боложо, урдахи зорилгоёо hайнаар дүүргэжэ байнхай.

Табан жэлэй томо барилгын эршэтэ ажалай охин бурьялна. Коммунис партиин XXV съездын нээгдэхэ үдэрэй урдахана ГРЭС түрүүшынгээ элшэ хүсэ үгэхэ байна. Энэ ГРЭС оронойнмнай зүүн зүгтэхи тепловой эгээл томо станци болохо юм.

Хоолой хабсарган бодхоогшод түрүүшын хоолойн барилга-хабсаралгын бүхы хүдэлмэри болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ оролдоно. Энэ ажал дүүргэhэнэй hүүлээр 320 метр үндэртэй үшөө хоер хоолой бодхоогдохо юм. Тэдэнэр ажалай баян намтартайшье hаа, хабсаралга-барилгынгаа талаар тон орёо иимэ хоолойнуудые түрүүшынхеэ барижа эхилээ.

Үглөөнhөө эхилээд, үдэшэ болотор ялалзаhан электрогагнууриин галнууд Галуута-Нуур шадарай ерээдүйн ехэ хүгжэлтын эхи заха мүн. Хожомоо эдэ галнууд … чэй лаампануудые яла… электрын ехэ элшэ хү… ложо, арадай ажахын … шанхи хүгжэлтэдэ а… hаяа хүргэхэ байна. … жэлэй үнгэрхэдэ, … үйлэдбэрилhэн электр… шэ хүсөөр Байгал-А… түмэр замаар ашаа … локомотивууд холые … шуумайлдахал.

Д. САНЖ…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г… энергоблок. Хоолой … гагшадай бригадые … Шарифзян Мухам… (зүүн гарhаа) өөрын… хэр Владимир Бурков… В. МАТВИЕВСК…

ЭСЭГЫН ЗАХЯАГААР

Зураглал

— Хүн ажал хэжэл жаргалаа эдлэдэг юм даа. Хэншье боло. Багша, инженер, малшан. Хүнэйл хойно орожо, нюураа шоройдуулангүй ябахын тула оролдохо ёhотой бшуу даа, — гэжэ Дугарай бүри балшар бага ябахада эсэгэнь хэлэдэг hэн. Тэрэ үедэ Дугар эдэ үгэнүүдэй удхые хүсэд ойлгодогшьегүй байжа болоо. Гэбэшье эсэгын энэ захяа үгэнүүд Дугарай сэдьхэл бодолдо бүхэхэнөөр лэ хадуугданхай. Үглөө эртэ түрэл завод тээшээ гэшхэлжэ ябахадаа, модо нүхэлдэг, харуулдадаг оньhон түхеэрэлгэнүүдээ хүдэлгэжэцьбе байхадаа, эсэгынгээ хэлэhэн үгэнүүдые hанан, али зэргын гүнзэгы удхатай байhандань гайхадаг hэн.

Эдир залуу ябахадаа Дугар эсэгэтэйгээ агнуури хэжэ, хэдэн үдэрөөрөө хабсагай шулуун хада ууланууд соогуур ан гүрөөлые мүрөөрнь мүшхэлсэдэг hэн. Агнуури хэхэнь хүнгэн бэшэ юм. Гэбэшье Дугар заал hаа ангуушан болохоб гэжэ тиихэдэ дотороо hэмээхэн бодомжолдог бэлэй. Тэрэ буудахадаа мэргэн hэн. Хангил шулуун хада ууланудай хаяагаар ан гүрөөлhөө солбоноор дүүлидэг бэлэй. Ангуудые мүрөөрнь мүшхэхэдөөшье бэрхэ hэн.

Теэд Дугарай оройдоол 15 наhаяа гэшхээд ябахадань немец фашистнар Эхэ орондомнай добтолон орожо, хүшэр хүндэ дайн байлдаан эхилээ бэлэй. Нютаг голойнь бүhэтэйшүүл, эсэгэ, анханарынь булта фронтдо мордобо. Дугаршье буруунайнгаа бэлшээрине орхижо, холын Улаан-Үдэ ерээ бэлэй. Авиационно заводой 20-дохи цехтэ хүдэлхэ болоhондоо тэрэ урмашан баясаа hэн. Түрүүшээр элдэб зүйлэй жэжэ ажал хэдэг байба. Залуу хүбүүнэй оролдосотой бэрхээр хүдэлхыень харахадаа, цехэй хүдэлмэришэд баясадаг бэлэй. Нэгэтэ участогайнь мастер Дугарые таhагтаа дуудажа, үрдаа hуулгаад, даруу аалиханаар:

— Ямар ажал хэжэ шадаха байнаш, — гэжэ асуугаа hэн.

Дугар hургуулида hураhан, зунайнгаа амаралтада эсэгээ дахажа, барилга дээрэ хүдэлдэг тухайгаа, агнуурида ябалсадагаа богонихоноор хөөрэбэ.

— Барилга дээрэ хүдэлhэншни hайн гээшэ. Иигээд модошо дарханай мэргэжэлээр хүдэлдэг болохош, — гэжэ мастерынь хэлээ бэлэй. Тэрэ гэhээр 32 жэл үнгэрөө. Дугар Эрдынеевич Банаев эдэ олон жэлнүүдэй туршада Улаан-Үдын авиационно заводой 20-дохи цехтэ модошо дарханаар хүдэлнэ. Хүшэр хүндэ дайнай жэлнүүдтэ цехhээ гарангүйгөөр хүдэлхэ ушар хэды оло дайралдаа. Харата дайсаниие даралсаха хэрэгтэ Дугар Эрдынеевич Банаев ехэхэн хубитаяа оруулалсаhан юм.

— Дугар Эрдынеевич Банаев цехэймнай эгээл бэрхэ, ёhотойл алтан гартай дархашуулай нэгэниинь болоно. Эгээл харюусалгатай деталнуудые тэрээндэ даалгадаг байнабди. Өөрынгөө мэргэжэлдэ залуушуулые олоор hургаhан юм, — гэжэ 20-дохи цехэй начальник Г. А. Андреев хүдэлмэришэнөө ехэл магтана.

Дугар Эрдынеевич Банаев туйлаhанаараа hанаагаа заhадаг бэшэ. Hайн шанартай продукци улам ехээр бүтээн гаргаха гэжэ эрмэлзэдэг hайн hайхан заншалтай хүн юм. Мүнөө модошо дарханай эгээл дээдын 6-дахи разрядтай. Продукци өөрын тамгатайгаар бүтээн гаргадаг юм. Коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ соло зүүжэ ябадаг. «1974, 1975 онуудай социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгүүд тэрэнэй үбсүүндэ яларна.

— Модоор элдэб зүйлэй деталнуудые бүтээхэнь тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. Эндэ оролдосо шадабари, бэлигшье хэрэгтэй, — гэжэ Дугар Эрдынеевич хөөрэдэг. Тэрэ зүб юумэ хэлэнэл даа. Юрын лэ модоор элдэб зүйлэй деталнуудые бүтээхын тула тэрэ үнэн зүрхэнhөө оролдожо хүдэлдэг ёhотойл мэргэжэлтэн юм. Нүхэдэйнгөө магтаал hайшаалда хүртэжэ байдаг. Өөрынгөө мэргэжэлдэ залуу хүдэлмэришэдые ехэ олоор hургаhан юм. Сүлөө сагтаа тэдэнэртэйгээ хөөрэлдэдэг, ямар аргаар hайн шанартай продукци ехээр гаргахаб гэжэ ойлгуулдаг.

Тэрэнэй hурагша Алексей Авдеев мүнөө модошо дарханай 6-дахи разрядтай болонхой. Валерий Хамаганов 5-дахи разрядтай. Эдэнэр бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар бүтээн гаргадаг юм. Гэбэшье Дугар Эрдынеевич Банаевтай элдэб олон асуудалаар хөөрэлдэжэ, зүбшэл заабари абадаг. Баhал Владимир Дырхеевые модошо дарханай мэргэжэлдэ hургаа бэлэй. Тэрэ мүнөө 4-дэхи разрядтай болонхой. Hайн шанартайгаар продукцияа гаргана.

— Володя залуушье hаа, яhала оролдосотой. Хэлэhэн юумыеш бэлэхэнээр ойлгоодхидог. Володя үдэшэндөө техникумдэ hуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Уран гартай. Холол ошохо хүбүүн даа, — гэжэ залуу нүхэрөө магтана. Өөртөө иимэ найдамтай халаанине бэлдэжэ байhандаа Дугар Эрдынеевич баясадагшье байжа болоо.

Улаан-Үдын авиационно заводто олон жэлэй ту… хүдэлжэ, дүршэл ша… тай болоhон модошо … Дугар Эрдынеевич … юhэдэхи табан жэлэй… бари 4 жэл гурбан … туршада дүүргээ. … 1976 оной июниин т… продукци гаргана.

Тэрэ үглөөгүүр б… эртэ цехтээ ерэжэ, … түхеэрэлгэнүүдээ hа… гадаг, сэбэрлэдэг. То… Тингэhэн лэ хойноо … эхилдэг. Ажалай үе… байжа, сагаа гээдэггү… дээрэhээл hайн ша… продукци ехээр гарга… Тэрэ холын Баргаж… гаа, хада ууланууда… рөөhэнэй мүр мүшх… дагаа hанаад, дурла… даг. Гэбэшье ангууш… шэ, харин модошо да… мэргэжэл шудалhан… урмашадаг юм. Бэрх… мэришэн Дугар Эрд… Банаев мүнөө hаял таб… хүрэжэ ябана. Са… үшөөл hайнаар хүдэл… продукци гаргаха … hайхан хүсэл эрмэл…

К. ЖАМЬЯ…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: … дархан Д. Э. Банаев. … Д. БАЛДАНОВАЙ ф…

ВОРОНОВСКО ТУРШАЛГА

Москва шадархи «Вороново» гэжэ совхоздо эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха бүлэг барилга ашаглалгада оруулагдаа. 1971 ондо ашаглалгада үгтэhэн комплекс бааза болгогдоhон байна. Промышленна үндэhэ hуури дээрэ үхэр малые шахан таргалуулха шэнэ арга манай хүдөө ажахыда эндэ түрүүшынхеэ хэрэглэгдээ гэхэдэ алдуу болохогүй. Эндэ нэгэн доро 11,5 мянган толгой үхэр шахан таргалуулагдадаг юм. Вороновско туршалгада хабаадаhан бүхы хүнүүд мүнөөдэр бата найдамтайгаар, тодорхойгоор иигэжэ хэлэнэ: туршалга амжалтатай байгаа.

Вороновско комплексын хүдэлмэриин тодо наринаар, эмхитэй hайнаар табигдаhыень гайхан тагнахаар юм. Энэ предприятида жэлдээ эрхим hайн шанартай 4200 тонно үхэрэй мяхан үйлэдбэрилэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдана. Комплексын начальник, зоотехник В. Л. Язынинтай хөөрэлдэнэбди.

— Статистика гээшэмнай ойлгогдошогүй юумэн даа, — гэжэ Виктор Лукич хөөрэнэ. — Манайхида адлирхуу комплекснуудай ашатай туhатай байhые харуулхын тула тоо, баримтануудые дурдаха хэрэгтэй. Москва шадарай мал ажал дээрэ туйлагдаhан яhала үндэр дүнгүүдые манай ажахыда туйлагдаhан баримтануудтай жэшэхэдэ hонин байна. Областиин мяханай үүлтэрэй малнуудые харууhалдаг фермэнүүдтэ тугал, бууруунай шэгнүүр сүүдхэдээ 500 граммаар нэмэдэг байгаа hаань, манайда энэнь 970 граммда хүрэнэ. 1 центнер шэгнүүр нэмээлгэдэ дунда зэргээр түс түстаа 10,4 ба 5,6 центнер тэжээлэй единицэ гаргашалагдана. Үшөө нэгэ hонирхолтой тоо, баримта дурдая: Московско областьдо үйлэдбэрилэгдэhэн центнер продукцида—29, харин манай Вороноводо 4 хүнэй час соо хүдэлhэнэй тэнтэй ажалай гаргаша гаргагдадаг байха юм.

Энээгээр ябахадаа, үйлэдбэриин хүдэлмэриин hайнаар эмхидхэгдэhые, ажалай үдэрэй нэгэ жэгдэ эршые хаража, гайхан тагнахаш. Эндэ бүхы юумэн промышленна предприятида адлирхуу. Үйлэдбэрине автомадаар бүрин хангалга, цехүүдэй хоорондын технологическа транспорт, табан үдэр соо ажаллаад, хоёр үдэр амардаг байлга промышленна предприятине hануулна бшуу.

Гараhаар 10 гү, али 20 хоноhон тугалнууд тусхай түхеэрэлгээр хангагдаhан, дулаасуулагдаhан бүлэг транспортаар Москвагай областиин хэдэн арбаад ажахынуудhаа 13 хоног соо нэгэ удаа асарагдажа, тусхай байра соо оруулагдадаг юм. Эндэ 20—25-аарнь эндэ эдэниие 115 үдэр соо уянгүй харууhалдаг байна. Удаань шахан таргалуулжа эхилдэг. Тиин 430—450 килограмм шэгнүүртэй малнуудые мяханай комбинадта тушаадаг юм.

Шахан таргалуулгын технологи иимэ байна. Гэбэшье элирүүлэгдээгүй үшөө хэды ехэ арга нөөсэнүүд тэрэнэй саана бии гээшэб? — гэжэ ажалай түрүүшүүлэй амжалта туйлалтануудтай танилсахадаа ойлгонобди. Жэшээнь, операторнууд З. Д. Кузовкова, А. В. Чуранова гэгшэд малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдээ 1127 граммаар нэмээhэн байна.

Совхозой директор Е. М. Гончаров энээн тухай хөөрэхэдөө, комплексын хүдэлмэришэн бүхэн жэлдээ 35—40 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилнэ гэжэ мэдүүлээ. Энэ дүнгөө хоёр дахин дээшэлүүлхэ гээшэ вороновынхидой гол зорилго болоно. Энэ талаар арга нөөсэ олдоо. Шахан таргалуулгын байранудые олоор барижа, түс комплексые үргэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ мэргэжэлтэд дурадхаба. Иимэ таhалгa хорёонуудай барилга дүүрэжэ байна. Комсомолой габшагай барилгын—Вороновын ажалшад эршэмтэйгээр ажалладаг юм. Энэ түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабарине совхозой ажалшад болзорhоонь урид дүүргэhэн байна. Мүнөө гол шухала юумэн—ажалай бүтээсэ тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ комплексдо үхэр мал шахан таргалуулгын түрүүшын үедэ малай шэгнүүрээ нэмээлгэ юрын фермэнүүдэйхиhээ зургаа дахин, харин хоёрдохи үедэнь 10 дахин дээшээ байна гэжэ экономистнууд тоолон гаргаба. Тэрэнэй барилгада гаргашалагдаhан 12 миллион түхэриг 3 жэл соо харюулагдаа. Мүнөө «Вороново» гэжэ совхоз жэлдээ 6 миллион түхэригэй ашаг олсо үгэнэ.

— Бидэ өөhэдтөө шанга эрилтэ табидагбди, — гэжэ совхозой директор түгэ… доо мэдүүлнэ. — Ажал х… мэреэрээ сэдьхэлээ х… гээшэ гүбди? Амжалта… най баясуулна, гэбэшье … наагаа амарха ёhогү… Үшөө ехэ юумэн хэгдэ… гэтэй.

Евгений Михайлович «… роновын шэнэ зүйл» … томо гэгшын плакадта … тэлбэ. Түсэбтэ табан жэ… совхозой ажалшадай … hан амжалтанууд энэ… руулагдана. Малшадай … хүдэлмэридэ партийн… нэлтэ үгтэнэ. Түрүүш… нэрэ обогой хойнохи х… соо мантан томо үзэг… ниигэжэ бэшэгдэнхэй: «… новско туршалга ам… тайгаар дүүрэбэ».

В. ИТКИ…
ТАСС-ай корр.
Московско область,
Подольско район.

Соведүүдэй хүдэлмэри

МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Аймагай Соведэй зэлхээтэ шэ һаяхан Мухар-Шэбэр колхоз. «Аймагай колхоз. союзуудта нийтын мал үсхэлгын, ашаг шэмэ дээшэлүүлгын байдал ба тэрэнэй саашадань һайжаруулхэ хэмжээ ябуулганууд тухай» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Аймаг асуудалай хойшолагдашагүй болоһонинь ... нийтын малай ... толгой олошоруулха, ... шэмыень дээшэлүүлхэ талаар мүртэй ургалта хэгдэнэгүй. Аймаг дотор 3000 гаран тугал, 20500-гаад хурьган даабариһаа дутуу абтаа. Гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэй түсэб хоёр һарын урда тээ хүсэд бэелүүлэгдэхээр байһан һаа, мүнөө бэрхэтэй байдалда оронхой. Юуб гэхэдэ, һаалиин мал үбэлжөөндэнь оруулха, һаамхай үнеэдые бэлшээриһээнь болюулжа, хүсэд һайн рационоор эдеэлүүлхэ хэрэг ажахы бүхэндэ удааруулагдаа.

Гүрэндэ мяха худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэлгээр «Эрдэм», «Одон», «Авангард» совхозууд, «Коммунизм» колхоз ехэ гээгдэлдэ оронхой. Иимэ байдалай гол шалтаг хадаа ажахы бүхэндэ хүсэд хүрэхэ шэмэтэ, бүдүүн тэжээл бэлэдхэгдэнэгүй, эхэ мал олоор һубайрна, гарзалалга улам дээшэлнэ. залуу мал бэлшээн, шахан таргалуулга ёһотоор эмхидхэгдэнэгүй, үрэжүүлгын хэрэг хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Зооветмэргэжэлтэдтэ эрилтэ һуладаа. Тэдэнэр эдэбхи үүсхэл багатайгаар ажаллана. Үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэри үрэ ехэтэйгээр ябуулагданагүй гээд элидхэлшэ аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник М. А. Спиридонов, үгэ хэлэһэн депутадууд тэмдэглэбэ.

Зооветмэргэжэлтэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ тушаа сесси дээрэ шанга хөөрэлдөөн болоо. Суулгын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. Е. Ерофеев үгэ хэлэхэдээ, совхоздомнай зоотехническэ албан мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмөөр ажалаа ябуулнагүй гэжэ тэмдэглээ.

«Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ Н. Г. Цырендашиев нүхэр Ерофеевые дэмжэхэ зуураа, аймаг дотор үүлтэртэ мал үсхэбэрилдэг өөһэдын ажахытай болохо саг ерээ гээд дурадхаба.

Сесси зүбшэһэн асуудалаараа тодорхой шиидхэбэри баталан абаа.

Б. ЖАМБАЛОВ.

АГАҺАА ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

ЭХИ ТАБИГША

Зурагаал

Һаар саана хүрэтэр нэмжэһэн шарлагша тарялангай ... дээгүүр ... бэлшээжэ ябаһан хонидойнгоо саанаһаа Даба Жалсанов томоотойгоор гэшхэлээр ерэжэ:

— Танине хараад, басагамни аралтадаа гэртээ ерэбэ ... үгы байна, баярлан гэбэ.

— Басаганитнай хаана һуудаг бэ? — гээд, би улам һонирхожо хибэб.

— Багшын һургуулида һурадаг даа. Багшал болохо юм бээзэ, — гэжэ Даба доторо омогорхон хэлэнэ.

... таэшэ үдэр богони ... уданшегүй наран ... хара дамжаан мухари... үдэр хабсагайда ... эрээд, тэрэнэй саа... хородхоор забдаба.

... хотон тээшээ ... даа, — гээд Даба үб... хонидоо саада тээ... хумижа эхилбэ.

...шье Даба Жалсановичай ...лгүйхэн хөөрөөе шагнан... хонидынь туулсабаб.

...тан дэлхэй дээрэ жа... жэл гэшхэлжэ ябаһан ... ажалайнь намтар ту... удхалан хөөрэхэ болоо ... ехэ саг, саарһаншье хэ... болохо юм бээзэ. Тии... наһанайнь тон шухала, ... үенүүд дээрэ тогто... нимэ.

...уехэ Октябриин хубис... болоһон жэл утахан ...ной эрьедэ ажаһуудаг ...эй малшанай бүлэдэ тэ... түрөө.

...отагай үгытэйшүүл соо... түрүүлэн ТОЗ-до ороо ...й. Эсэгэ ороноо хамгаал... Агууехэ дайнда хабаадал... һүүлээрнь түрэл нюта... бусажа, колхозойнгоо хүг... һалбаралгада эдэбхитэй... хабаадалсажа захалаа һэн. Иигэжэ гушаад жэлэй саана Һамацырен нүхэртэйгөө хонишон болобо.

Тэрэ үедэ Агын округой ажахынуудта буряад-монгол үүлтэрэй, ута шэрүүн нооһотой хонид үсхэгдэдэг байгаа. Эдэ хонид үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ даданги һэн тула түхэреэн жэл соо бэлшээридэ адуулагдадаг һааб даа. Даба Жалсанович иимэ үүлтэрэй эхэ хонидой отара долоон жэлэй туршада харууһалаа. Эдэ жэлнүүд соо хонишон һүрэтэйнгөө нэгэшье толгойе гарза хоролтодо оруулаагүй.

Даба Жалсановичые урагшаа һанаатай, шэнэ түрүү юумэндэ обтой, даалгагдаһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг хүн гэжэ нютагайнь зон магтан хэлсэдэг байна. Даба үбгэжөөлэй ажалайнь намтарһаа нэгэ иимэ ушар тухай эндэ хөөрэхэдэ болоно.

1955 он һаял гараад байба. XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо тэрэ үедэ түрүүлэгшэ байһан Дондок Боролдуевич Найданов ахалагша хонишондо нэгэтэ иигэжэ хэлэбэ:

— Би танда тон харюусалгатай ажал даалгаха һанаатайб. Юун гэхэ байнат?

Тиихэдэнь Даба мэхэтэйхэнээр миһэрээд:

— Тухайлнаб даа, тэрэниетнай. Ондоо тээһээ асарагдаһан хонидые харууһалха хүниие бэдэржэ байна гэжэ халта дуулаа һэм, — гэбэ.

— Тэрэ нарин нооһотой, һайн үүлтэрэй, үнэтэй, сэнтэй хонидые гансал Танине харууһалжа шадаха хүн гэжэ гэжэ мэргэжэлтэдшье хэлсэнэ, өөрөөшье тиигэжэ һананаб. Мүнөө манай область дотор шэнэ үүлтэрэй хонидые олоор үсхэбэрилжэ эхилбэ. Ойрын жэлнүүдтэ эрхим шанартай торголиг нооһо ехээр үгэдэг хонидтой болохобди. Энэ ехэ хэрэгтэ хүн бүхэн хубитаяа оруулалсаха ёһотой,— гээд, түрүүлэгшэ Дабае хүлеэнгэер хараба.

Һэеы гэр соо абяа аниргүй болошобо. Хонишон Жалсанов муу, һайниинь элсүүлэн бодомжолжо һуугаа һэн. Зүгөөр түрүүлэгшын урдаһаа хараад һууһан энэ хүн «зүбшөөхэл байна» гэжэ дотороо шиидэбэшье, абаһаар «зай» гээдхибэгүй, аргаахан иигэжэ харюусаба:

— Энээниеетнай һайсал бодожо үзэхөөр байна. Холоһоо асарагдаһан юм' һаа, эдэ хонидтнай харууһа, ямба ехэтэй, нютагаймнай байгаалиин, сагай уларилай эрхэ байдалда хэр таараха хонид юм даа.

— Бүхы арга боломжоороо танда туһалхабди. Һанаагаа бү зобогты! — гэжэ хэлээд, түрүүлэгшэ ошоо һэн.

Иигээд лэ шэнэ ажалайнгаа хүшэр хүндэ байхыень хэдышье һайн мэдэжэ байгаа һаа, Даба Һамацырен нүхэртэеэ зүбшэжэ хэлсээд, һаяхан асарагдаһан Асканийска үүлтэрэй 170 хуса даажа абаа һэн. Тэдэнь харахада бэеэр томонууд, бамбагар ехэ нооһотойшье һаа, бэлшээридэ ябажа һураагүй байшоо. Тиимэһээ харууһаниинь туйлай ехэ болошоо һэн. Дүй дүршэлөөр баян байһан тула Даба Жалсанович бэрхэшээлнүүдые дабажа гараһан байха. Гадна Нэршүүгэй туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ Михаил Дмитриевич Чамуха хирэ-хирэ болоод лэ ерэжэ, хонишондо заабари, зүбшөөл үгэдэг бэлэй. Эрдэмтын дурадхаһан заабаринуудые хонишон жэншэдгүй дүүргэдэг байгаа. Иигэжэ юрын хонишон эрдэмтэн хоёр үгөөр ойлголсон хүдэлжэ, тэдэ хусануудаа гарза хоролтогүйгөөр харууһалдаг, ажалладаг болоо һэн.

Үүлтэр һайнтай хусануудай отарые Даба Жалсановай даажа абаһан сагһаа хойшо хорёод жэл үнгэршэбэ. Шэтын область соо нарин нооһотой хонидой үүлтэр үни хада бии болгогдоо. Иимэ хонидые үдхэжэ эхилһэн колхоз, совхозууд олзо доходоо нилээд ехэ болгоо. Шэнэ үүлтэр гаргагшадай нэгэн Михаил Дмитриевич Чамуха хүдөө ажахын эрдэмэй доктор болонхой. Мүнөө Новосибирск хотодо ажаллана.

Даба Жалсанович Жалсановшье наһанайнгаа амаралтада гараһан сагһаа хойшо аяар 11 жэл үнгэршэбэ. Гансал шэнэ юумэндэ эхи табигшадай хэрэг мүнөөшье болотор замхаагүй, харин жэлһээ жэлдэ эршэ хүсөө бүри зангидан, улам түргөөр хүгжэнэ. Нарин нооһото хонид уула хадануудые бүрхөөдэг болоо: үшөө һайн, шэнэ үүлтэрэй хонид бии болгогдоно.

Мүнөө Даба Жалсановшье суута хүнүүдэй нэгэн болонхой. Ажалай габьяа харуулһанайнгаа түлөө тэрэ аяр 1957 ондо Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн. 1969 ондо «Нарин нооһото хонин ажахын мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Үбгэжөөл миил гараа харaад һууҗа шадаагүй, хэжэ ябаһан ажалаа мүнөө болотор орхёогүй юм. Тиихэ зуураа ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаһан зандаа.

Һүүлэй табан жэлэй туршада хуса бүхэнһөө 14—14,5 килограмм нооһо хайшалаа. Даба үбгэжөөлэй бүхы наһандань Һамацырен нүхэрынь бата бэхи туглууринь боложо үгэдэг байгаа. Тиимэһээ эдэ хоёр бүхы наһан соогоо баяр жаргалаа, уй гашуудалаа, хатуу шэрүүн бэрхэшээлнүүдые аб адлиханаа хубаажа ябаа ха юм. Тэрэнэйнь гэршэ — Һамацыренэйнь үбсүүндэ Ажалай Улаан Тугай орден ялардаг гээшэ.

1973 ондо ажалай ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Жалсановта Ленинэй орден барюулагдаһан юм. «Ажал гээшэ жаргал» гэжэ энээнииел хэлсэдэг бэшэ аал?

Наранашье үни ороо. Хонид хотондоо хэбтэнхэй, яаралгүйхэн хибэдэһээ хибэнэ. Даба үбгэжөөл малаа эрьенгээ яаралгүйхэн гэшхэлнэ.

Ц. ЦЫБЕКОВА.
Агын округ.

Гусиноозёрск хотын нэгэдэхи столовын коллектив табан жэлэйнгээ түсэб ноябриин 9 дэ дүүргэһэн юм. Эндэ 16 тогоошон хүдэлдэг. Табан жэлэй түрүүшүүлэй тоодо Лариса Короткова, Светлана Брянская, Галина Бурдуковская гэгшэд ороно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 4-дэхи разрядай тогоошод Светлана Брянская, Галина Бурдуковская.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СССР-эй Наукануудай академиин ШЭНЭ ПРЕЗИДИУМ

СССР-эй Наукануудай академиин хамтын суглаан ноябриин 25—27-до Москвада болобо.

СССР-эй Наукануудай академиин вице-президентнүүд, СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй гэшүүд түгэсхэлэй үдэр һунгагдаһан, академиин отделениинүүдэй урда тээхи суглаанууд дээрэ һунгагдаһан академигууд - секретарьнарые баталһан байна.

Академигууд В. А. Котельников, А. А. Логунов, Ю. А. Овчинников, А. В. Сидоренко, П. Н. Федосеев гэгшэд СССР-эй Наукануудай академиин вице-президентнүүдээр һунгагдаа. Академик Г. И. Марчук СССР-эй Наукануудай академиин вице-президентээр — СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин түрүүлэгшээр һунгагдаба.

СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Г. И. Скрябин СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй ахамад эрдэмтэ секретариин үялганүүдые дүүргэгшээр һунгагдаа.

СССР-эй Наукануудай академиин отделениинүүдэй академигууд - секретарьнар, академигууд А. С. Баев, Н. Н. Боголюбов, Л. М. Бреховских, М. С. Гиляров, А. А. Егоров, Н. М. Жаворонков, Е. М. Жуков, П. Г. Костюк, М. А. Марков, Б. Н. Петров, А. М. Прохоров, Б. С. Соколов, М. А. Стырикович, Н. П. Федоренко, М. Б. Храпченко, Н. М. Эмануэль, СССР-эй Наукануудай академиин Ураалай научна түбэй түрүүлэгшэ — академик С. В. Вонсовский, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо академик А. А. Трофимук, СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурна зүгэй научна түбэй Президиумэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент А. П. Капица гэгшэд СССР-эй Наукануудай академиин Президиумдэ оробо.

Академигууд В. А. Амбарцумян, Н. Г. Басов, И. Н. Векуа, Н. Н. Иноземцев, П. Л. Капица, М. В. Келдыш, М. А. Лаврентьев, Н. В. Мельников, А. Н. Несмеянов, Б. Я. Патон, Н. А. Пилюгин, П. Н. Поспелов, А. С. Садыков, Н. Н. Семенов, В. М. Тучкевич, Р. В. Хохлов гэгшэд СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй гэшүүдээр мүн лэ һунгагдаа.

(ТАСС).

...АБАДАХЯА ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОН БОЛОБО

...ИЛИСИ. (ТАСС-ай ...). Тбилисиин шатаршан ... Гаприндашвили дэл... чемпионкын нэрэ зэргэ... абадахяа хүртэбэ. Арбан ...охи партидаа тэрэ ню...шгаа басаган Нана ...сандрияе 33-дахи яба... шүүжэ, уулзалгаа ...рһоонь урид 8,5:3,5 ...йгоор илаһан байна.

...раар наадаһан Гаприн...или скандинавска хам...ата хэхэдээ, хүбүүгээ ... эдэбхиеэ гартаа аба... байгаа. Уданшегүй са...анай ноён рокировко ... аргагүй болобо. Н. ...сандрия хүшэр бэрхэ...тэй байдалда орожо, ... бэрсын тала руу ...дабашье, уданшегүй бүри шанга добтолгодо дайрагдаба. Тиин 33-дахи ябадалдаа Александрия шүүгдэжэ, илалтаарнь Гаприндашвилиие түрүүлэн амаршалһан байна.

Нааданай дүүрэһэнэй һүүлээр ТАСС-ай корреспондент дэлхэйн чемпионкотой хөөрэлдэбэ. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

— Энэ наадан намда яһала урагшатай байгаа. Тон сэдьхэлдэ хадуугдаһан парти тухай хэлэхэ гэбэл, шүүгдэһэн хоёрдохи парти тухай даа дурдаха байнаб. Энэ ехэл һонин наадан болоһон байна. Шэнэ бэдэрэлгэнүүдшье хэгдээ. Арбан нэгэдэхи, арбан хоёрдохи гэхэ гү, али һүүлшын партинуудта илангаяа эдэбхитэй һайнаар наадабаб. Түсэбүүдни гэжэ гү? Юрэдөө, нэгэ хэды саг соо шатараа мартаха һанаатайб. Нэгэшье мүрысөөндэ хабаадахагүйб. Амарха хэрэгтэй...

Александрия иигэжэ хөөрэнэ:

— Нона булюу һайнаар наадажа, илаха ёһоорол илаа.

Элитэ ехэ хоёр эхэнэр шатаршадай наадан угаа һонирхолтой, айхабтар шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Арбан хоёр нааданһаа оройдоол нэгэндэнь эдэнэр тэнсэһэн байна гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья — Чехословакиин гроссмейстер Мирослав Филип хөөрэнэ.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

...НИШОНДО ШАГНАЛ

Братска далайн эрьедэ ...догой «Обусинский» сов... баяр баясхалантай мэ...эл ерэбэ. Ажахын эрхэм ... А. Н. ... СССР-эй арадай ... дип... «Москвич» автомо... шагнагдаба. ... Николаевич 10 ... жэлдэ хонишоноор ... Урданшье механиза... 100 ... 144 хурьга ... килограмм ноосо ...

...ЦЫРЕМПИЛОВ.
ТАСС-ай корр.
...сть-Ордын округ.

МҮЛЬҺЭН ДОРОҺОО..

Ненецкэ национальна округой «Родина» колхозой загаһашад бултанһаа түрүүлэн мүльһэн дороһоо загаһа барижа эхилбэ.

Сагаан, Баренцово, Печорско болон Карска далайнуудай уһан энэ округой эрье зубшадаг юм. Түрүүшын хүйтэнэй эхилхэлээр эрье шадархи загаһашадай «плацдармнуудта» хүлгөөтэй болодог: ноябрь, декабрь һарануудта эндэхи колхознигууд загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбэй хахадһаа ехэнхиие олзоборилдог байна.

Мүльһэн дороһоо загаһа бариха хүдэлмэридэ эндэхин бүхэли зундаа бэлдэдэг юм. Уһан замаар олзоборилгын хэрэгсэлнүүд, түлишэ, барилгын материалнууд асарагдана. Далайн эрьедэхи сагай зуурын эгээл томо Фарих посёлого клуб баригданхай.

В. ЖУКОВ,
ТАСС-ай корр.
Ненецкэ округ.

САМОТЛОР ТЭЭШЭ

«Самотлортрубопроводстрой» трестын оньһожоруулагдамал отрядууд 20 километр утатай шэнэ водопроводой барилга эхилбэ. Тэрэнь эндэхи Вах мүрэниие Сибириин нефть олзоборилгиодой Нижневартовск городтой, мүн Самотлорой нефтиин хэбтэшэнүүдтэй холбохо юм.

Эндэхи нефть олзоборилгын районой хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан дээрэһээ энэ водопроводой барилга эхилһэн байна. Жэшээнь, Нижневартовск хотын хүн зон һүүлэй гурбан жэл соо хэды дахин олон боложо, мүнөө 60 мянгада хүрөө. Мүн тиихэдэ нефть олзоборилго эндэ хэды дахин ехэ болоһон байна.

П. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.
Ханты-Мансиин округ.

ЗУУДАХИ «ЯРАНГИ»

Корягай тундрын оршодой үбэлжэдэг газарнуудта юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо зуудахи болбосон түхэлтэй гэр — «Яранги» баригдаба. Модоор баригдаһан эдэ гэрнүүдтэ орошод амардаг юм. «Ярангануудтань» багашаг библиотечкэнүүд. кино-түхеэрэлгэ, портативна радиостанци байдаг. Газетэ болон журналнууд, шэнэ фильмүүд вертолёдоор асарагдана.

М. ЖИЛИН,
ТАСС-ай корр
Корягай округ.

ХҮГЖЭМ ЗЭДЭЛНЭ

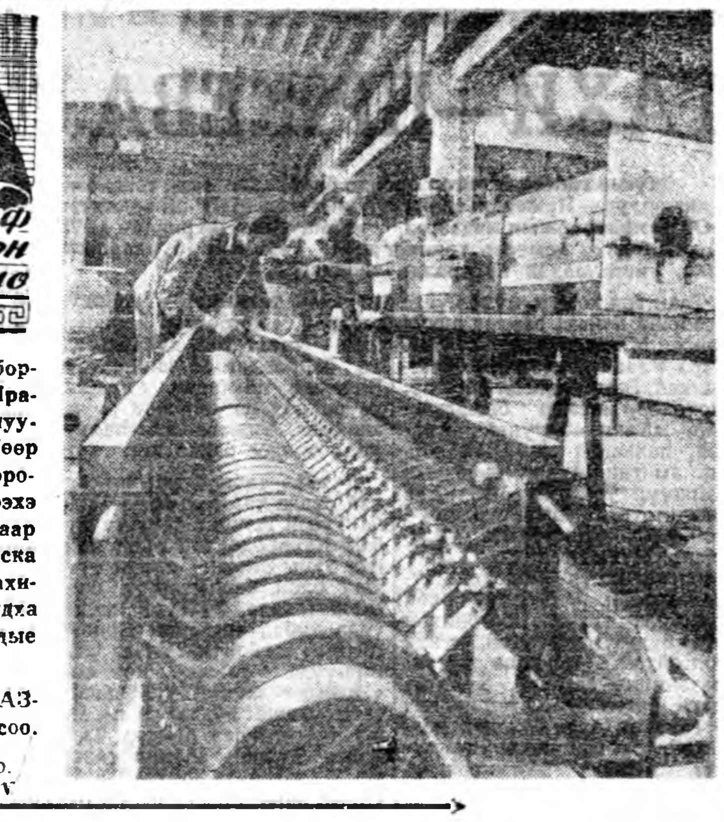
Кудымкарска искусствын һургуулиин филиал Юсьва тосхондо нээгдэжэ, эндэхи эдиршүүл һуража эхилбэ. Коми-Пермяцка национальна округой хүдөөгэй табан тосхондо хүгжэмэй һургуули мүнөө хүдэлнэ. Юһэдэхи табан жэлэй туршада округой эгээн хойто зүгэй районой түб Гайны тосхондо. Пожва поселогто хүгжэмэй һургуулинууд нээгдээ.

Национальна кадрнуудые бэлдэлгэ эндэхи арадай хүгжэмэй хүгжэлгэдэ ехэ нүлөөтэй байна. Нютаг бүхэндэнь уран һайханай бүлгэмүүд хүдэлжэ, 15 мянгаһаа үлүүтэй хүн хабаадалсана.

А. КИПРИЯНОВ.
ТАСС-ай корр
Коми-Пермяцка округ.

ХИЛЫН саанаһаа

Телеграф телефон радио

ЧССР. Электронно приборнуудые бүтээн гаргадаг Прагын завод 1971—1975 онуудай табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан социалис оронуудта продукци эльгээхэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Мүнөө үень Камска автомобильна заводой захилаар айхабтар шухала удха шанартай түхеэрэлгэнүүдые бэлдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КамАЗ-ай захил дүүргэдэг цех соо.

ЧТК—АПН-эй фото.

ТҮҮХЭТЭ АЛДАР ГАБЬЯАЕНЬ ҮНДЭРӨӨР СЭГНЭЛГЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ эб найрамдалай тала баригшадай бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй үндэр дээдын шагнал — Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» барюулһан тухай мэдээсэлые дэлхэйн олониитэ һайшаан угтаба.

ПРАГА. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Р. Чандрын КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» барюулалгада зорюулагдажа Кремль соо үнгэргэгдэһэн баярай суглаан тухай мэдээсэлнүүдые Чехословакиин газетэнүүд үргэнөөр толилно. Л. И. Брежневые үндэр дээдын шагналаар шагнаһан ушар совет арадта дэлхэйн арадуудай гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэжэ байһые, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ туйлагдаһан элитэ ехэ амжалтануудта Л. И. Брежневэй ехэ хубитаяа оруулһыень эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг олон миллион хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлһээ тэмдэглэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гээд «Руде право» газетэ бэшэнэ.

Дайнай аюулые һуларуулхын түлөө, эб найрамдал бэхижүүлхын ба гүрэнүүдэй хоорондохи амгалан тайбан харилсаае хүгжөөхын түлөө саашанхи тэмсэлэй зорилгонуудые тодорхойлхын тула КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэридэ гол анхарал хандуулагдаха байна гээд Л. И. Брежневэй Кремль соо болоһон баярай суглаан дээрэ хэлэһэн үгэнүүдые газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ВАРШАВА. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үндэр дээдын шагнал барюулһан ушарта Польшын хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна.

СОФИ. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ. Хельсинкидэхи зүблөөе амжалтатайгаар түгэсхэлгэдэ Л. И. Брежнев айхабтар ехэ үүргэ дүүргэһэн байна гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган «Работническо дело» газетэ тэмдэглэнэ.

РИМ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй бүхы ажал ябуулга эб найрамдал хамгаалха, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ зорюулагданхай гэжэ Италиин эб найрамдалай комитедэй генеральна секретарь Р. Салати мэдүүлбэ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үндэр дээдын шагналаар шагнаһан ушар бүхы дэлхэйн хүн зоной ашаа туһада Л. И. Брежневэй ехэ ажал ябуулдаг байһые үндэрөөр сэгнэһэн хэрэг болоно гэжэ тэрэ хэлээ.

ДЕЛИ. «Леонид Ильич Брежневтэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үндэр дээдын шагнал барюулһан тухай дуулахадаа, Индиин хүдэлмэришэн анги баяр баясхалантайгаар угтаба», — гэжэ Профсоюзуудай бүхэиндиин конгрессэй секретарь Т. Н. Сиддханта мэдүүлбэ.

ТОКИО. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневые «Эб найрамдалай алтан медаляар» шагнаха гэһэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй шухала шиидхэбэри дэлхэйн арад зоной зүрхэ сэдьхэлдэ баяр түрүүлбэ гэжэ Японой профсоюзай элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Акира Иваи хэлээ.

(ТАСС).

БУДАПЕШТ

ВСРП-гэй ЦК-гай пленум

ТАСС

Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарай түрүүлэлгэ доро ВСРП-гэй ЦК-гай үргэдхэгдэһэн пленум ноябриин 26—27-до болобо. ВНР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ дүрбэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой элидхэлые, мүн табадахи табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүдэй проектые, 1976 оной арадай ажахын түсэбэй ба гүрэнэй бюджедэй проектые пленум зүбшэн хэлсээд, һайшааһан байна.

ТОКИО

Хүршэ ёһоной харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө

ТАСС

Японой префектурануудай губернаторнуудай ба СССР-эй хизаарнуудай, областьнуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй долоодохи уулзалга Токиодохи «Тодофукэн кайкан» гэжэ зал соо болобо. СССР-эй хизаарнуудай ба областьнуудай, Японой префектуранuудай хоорондохи хани харилсаае, хүгжөөхэ асуудалнуудые, мүн совет-японой худалдаа наймаанай-экономическа харилсаанай асуудалнуудые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн байна. Тодорхойлон хэлэхэдэ, Ленинград ба Осакын, Волгоград ба Хиросимын, Хабаровск ба Ниигатын, Эрхүү ба Канадзавын, Находко ба Майдзурын хоорондо иимэ харилсаа холбоон тогтоогдонхой. Имагтал һүүлэй жэлнүүдтэ Хабаровск хото, Хабаровска хизаар хүршэ Японой элдэб префектуранuудта 20 гаран делегациие эльгээһэн байна. 1975 ондо Японой 12 мянган аяншалагша Хабаровска хизаар соогуур ябаһан байгаа.

ВАШИНГТОН

Анголын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсана

ТАСС

Эб эе таһалдаг бүлэглэлнүүдтэ — ФНЛА-да, УНИТА-да туһаламжа дэмжэлгэ үзүүлэн. Анголодо сэрэгэй хамааралгаяа үргэдхэхые Холбоото Штадууд оролдожо байна гээд хаа-яа американ хэблэлдэ мэдээсэлнүүд толилогдоно.

Анголодохи хархис хүсэнүүдые нюусагүйгөөр дэмжэхэ тухай, эдэнэрые зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр хангаха тухай гүйлтатайгаар урда Африкын засаг захиргаан США-да хандаһан байна. Хүршэ оронуудаар, эдэнэй дунда Урда Африка дээгүүр дамжуулан, ФНЛА, УНИТА зэбсэг хэрэгсэлнүүдые. һомо, түлишэ США-һаа абана гээд «Ньюсуик» журнал тэмдэглэнэ. Сэрэгэй советнигүүд, хүлһэнэй сэрэгшэд мүн лэ энэ харгыгаар Анголодо эльгээгдэнэ.

БЕРЛИН

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ НЭГЭДЭЛ

ТАСС

Советскэ Союзтай ГДР-эй аха дүү ёһоной бата нэгэдэлтэй байлга Германиин социалис гүрэнэй бүхы амжалтануудай эшэ үндэһэн болоно. ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэлгэ, хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай шэнэ договор баталалга манай партинуудай, гүрэнүүдэй ба арадуудай хоорондохи аха дүү ёһоной холбооё хүгжөөн бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ шата нээбэ гээд СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь В. Яровинский партиин Центральна Комитедэй пленум дээрэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой элидхэл хэхэдээ тэмдэглээ.

2000 он болоторхи үе соо ямар ажал хамтаараа хэхэ, манай ороной коммунис байгуулалтын программые тодорхойлхо ба бусад ехэ ехэ асуудалнууд энэ шэнэ договор соо хараалагдана гээд элидхэл дотор хэлэгдэнэ. КПСС-эй ба СЕПГ-гэй хоорондохи, манай арадуудай ба гүрэнүүдэй хоорондохи аха дүүгэй харилсаа холбооё хүгжөөлгэдэ шэнэ зам нээнэ. Тэрэ уласхоорондын айхабтар ехэ удхатай.

Энэ документ баталан абахадаа, партиин VIII съезд дээрэ табигдаһан гадаадын политическэ гол шухала зорилгые бэелүүлжэ эхилбэбди гээд В. Яровинский заагаа. СССР ба аха дүү бусад оронуудтай ГДР-эй нэгэдэлые али бүхы талаарнь гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ, социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй бүлэ дотор манай республикын үүргые улам үргэдхэхэ гэһэн зорилго партиин VIII съезд дээрэ табигдаа бэлэй.

СССР-эй ба ГДР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договор хадаа партиин болохоёо байгаа IX съездэ бэлэдхэлэй гол шухала документнүүдэй нэгэниинь болоно гээд СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро түгэсхэлдөө тэмдэглэбэ.

Партиин шэнэ программын, заһагдаһан Уставай проектнүүдые, мүн 1976—1980 онуудта ГДР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ талаар СЕПГ-гэй IX съездын Директивэнүүдые 1976 оной январь һарада толилхо тухай шиидхэбэри баталан абахыень СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро Центральна Комитедэй пленумдэ дурадхаа.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай коммюникэ эндэ толилогдобо. Ноябриин 25—26-най үйлэ хэрэгүүдэй һүүлээр орон доторхи байдал тухай энээн дотор хэлэгдэнэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, 1974 оной апрелиин 25-да Португалида фашис засаг захиргааниие унагааһанай һүүлээр бэелүүлэгдэжэ захалһан политическэ хараа орон дотор саашадаашье үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. гээд республикын президент тэмдэглэһэн байна.

Ноябриин 25—26-най үйлэ хэрэгүүдтэ хабаатай байһан 30 гаран офицер ба сержант баригдажа хаагдаа. Эдэнэй списогые сэрэгэй захиргаан толилбо.

Хуурай газарай хүсэнүүдэй гол штабай начальник байһан генерал Карлуш Фабиан, Лиссабоной сэрэгэй округые командалагша генерал Отелу Сарайва ди Карвалью гэгшэд тушаалһаа буурба гээд генеральна штабай ондоо коммюникэ соо хэлэгдэнэ.

Подполковник Р. Эанеш генерал болгогдожо. хуурай газарай сэрэгүүдэй гол штабай начальнигай тушаалнуудые даажа абаа. Революционно Соведэй гэшүүн бригадна генерал Васку Лоренсу Лиссабоной сэрэгэй округой командалагша болобо.

Революционно Соведэй гэшүүдэй дунда арестнууд эхилээ юм ха гэһэн зэрэб үгэнүүдые Васку Лоренсу национальна радиогой корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө буруушааһан байна.

Генеральна штабай захиралтаар Лиссабоной сэрэгэй округой газар дээрэ аюулгүйе сахиха хэмжээнүүд улам шангадхагдана. Комендантска час соносхогдонхой. Лиссабоной газетэнүүд баргагдан гаргагданагүй. Ниислэл хотодо предприятинүүд, эмхи зургаанууд хүдэлнэ. Магазинууд нээгдээ.

ТАХИ—ПРЖЕВАЛЬСКИИН АДУУН

Мүнөө гансал Монгол орондо байрладаг тахи гэжэ зэрлиг адуун—Пржевальскиин адуун тухай МНР-эй эрдэмтэн О. Намнандоржын мэдээсэл «Монголия» журналай 1975 оной 6-дахи номерто толилогдобо. Тэрэниие буряадшалжа, уншагшадай анхаралда табинабди.

Тахи тон хомор, мүнөө үедэ үсөөрхэ байгаа зэрлиг адуун гансал Монгол орондо байдаг. Тэрэ Улаан дансада оруулагданхай. Энциклопеди соо тобшохоноор иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Тахи—адуунай аймагай, һалаагүй туруутай зэрлиг амитан. Азаргынь бэеын хэмжээгээр утаашаа 145—175 сантиметр, шэгнүүрынь—200—300 килограмм, ундэрынь мундагаараа—120—140 сантиметр болодог. Хүдэр бэетэй. Үбсүү болон усаараа үргэн. богонихон аад, бүдүүн хүзүүтэй, хүндэ толгойтой, духань үргэн. шэхэнинь багахан, хүлнүүдынь богонибтор, наринш(а)г. Богонихон аад, бодонги дэлһэтэй, зүһэнь шарабтар-хүрин, нюрган дээгүүрээ зурьтаан хара һудалтай. Дэлһэ, һүүлынь хара».

Тахи хурдан шуумар гүйдэлтэй—1 час соо 60—70 километр гүйжэ болохо. Зэрлиг, номгоршогүй абаритай. Тахиие номгодхон һургахань тон хэсүү юм. Хэрбээ тэдэнэй байдаг газарта хүнэй бии болоо һаа, тэрэ дороо тэрэлжэ, хүн амитанай байдаггүй газар руу ябашадаг.

Юрэдөө тахинууд губирху газарай ногоогоор тэжээгдэг, үргэн гол хүндынһүүтэ байрладаг заншалтай. Эдэлжэ ябахадаа, хирэ-хира болоод лэ оброхон зуура амардаг, үнжөөд лэ унтдаггүй... рида ородог байха юм.

Дурбэ—таба мянган жэлэй саада тээ тахинууд Урда ба Түбэй Азида, Зүүн ба Түбэй Европодо тон олон байһан хаш. Энээн тухай түүхын олон баримтанууд бии. Жэшээлхэдэ, XI зуун жэлэй үедэ түбэд эрдэмтэн Бодова гэгшын зохёоһон «Үнэтэ үльгэрнүүд» гэһэн ном соо «Эрэмдэг бэетэй гуйраншад тахи унажа ябадаг һэн» гэжэ дурсагдаһан байдаг. Тиимэһээ Түбэй Азиин газар нютаг дээрэ ажаһуудаг эртэ урдын монголшууд болон бусад угсаатан тахинуудые унаада хэрэглэдэг байгаа гэжэ багсаамаар. Зэрлиг тахиие гараһ болоһон ябадал Түбэй Азиин арадуудай хүгжэлтын шатшай ... хамболоһон байна.

Хотон хизаарай болон газадда Монголой Ван Гунгуудын шастирай 53—54-дэхи дэбтэрэ иигэжэ хэлэгдэнэ: «...1635 ондо Шарлайн Эрээгэр сэсэн хаан тахи барижа, Манжуурай хаанда бэлэг баряха гэһэн зарлиг үгэбэ». Тэрэ үедэ Эрээгэр сэсэн хаанай аймаг мүнөөнэй Хэнтэйн, Дорнотын, Сүхэ-баатарай аймагуудай нютагуудые эзэлжэ байһан юм.

XVII—XVIII зуун жэлнүүдэй үедэ тахи адуун Монгол орогой олон нютагууда байһан юм. Мүнөө «Тахиин ула», «Тахиин аршаан» гэһэн нэрэтэй газарнууд энэ амитанай али зэргэ ужжам дайдада байрладаг байһаниие гэршэлнэ. Мүнөө үедэ тахинууд зүбхэн губи нютагуудаар, Хобдын, Губи-Алтайн аймагуудай зарим нютагуудаар ушарна. Тахинуудай нимэ түргөөр үгы болоһон, үсөөрһэнинь энэ түүрүн тэдэниие хайра гамгүй хюдаһан, нүгөө талаар хүн зоной хашагдажа, үдэхэ, амидарха таарамжа багатай газар руу нүүжэ ошоо баатай болоһон байна.

Һүүлэй 20 гаран жэлэй туршада тахинууд тон хомор үзэгдэдэг боллоо. 1947 ондо совет эрдэмтэ А. А. Юнатов 6—7 толгой, мүн тэрэ жэл Хобдын аймагта ажаһуудаг Жанчив 18 толгой тахи адууһай һүрэг харааһан юм. 1952 ондо, удаадахи жэлнүүдтэ ганса нэгэжээ тахи харагдаһан, харин 1963 ондо Тахиин шара нюрган гэжэ хадада 15—20 тахиһаа бүридэһэн һүрэг үзэгдэһэн байна.

XIX зуун жэлэй эсэс болотор тахи адуун бии юм гэжэ Европодо мэдээгүй байгаа. Харин 1879 ондо ородой суута аяншалагша Н. М. Пржевальский тиимэ адуунай байдагые анха түрүүн элирүүлһэн юм. Пржевальскиин асарһан тахиин толгой, араг яһанай хэлбэриие зоолог И. С. Поляков шэнжэлжэ, 1881 ондо тодорхойлһон байна. 1902 ондо эрдэмтэ—зоолог Гагенбек нютагай ангуушадай туһаламжаар тахиин хоёр унага барижа, Чехословаки абаашаһан юм. Энэ хомор амитаниие үсхэбэрилхэ талаар Прагын зоопарк нилээд амжалтатай туршалга хээ. 70 гаран жэлэй туршада тус зоопарк тахинуудые үсхэбэрилжэ Европын бусад зоопарк-нуудта тахинуудые үгэжэ байһан. Нэгэ тоомо тахиин сэн нэгэ миллион 800 мянган крон байгаа. Энээнһээ болоходо, тахиин али зэргэ үнэтэй байһаниинь ойлгосотой.

1958 ондо мэдээгээр дэлхэй дээрэ хэды тахи байгааб гэбэл: Прагада—12, США-да—10, Англида—6, Баруун Германида—7, бусад оронуудта—хоёр-гурба байгаа. Советскэ Союзай «Аскания Нова» заповедниг-тэ—2, Ереванда—1 тахи байһан юм.

Тахи хамгаалха асуудалаар Прагада уласхоорондын нэгэдэхи конференци 1959 оной сентябрьда үнгэргэгдөө һэн. Бүхы дэлхэйн оронуудай зоопаркнууд болон заповедннгүүдтэ тахинуудай бүридхэл абаха, мүн тэдэниие олошоруулха асуудалнуудые шудалха гэһэн шиидхэбэри тус конференци абаһан байна.

Тэрэнэй ашаар тахиин тоо толгой нилээд олон болоо. 1970 ондо Прагын зоопаркын мэдээгээр дэлхэй дээрэ тэрэнэй тоо 161 болоо. «Аскания Нова» заповеднигтэ 10 тахи байна. Тэндэ үсхэбэрилэгдэжэ байһан тахинуудай нэгэн 26 наһа хүрэбэ. Тэрэнь 1947 ондо Монголһоо асарагдаһан байгаа.

Мүнөө манай орон дотор энэ хомор амитан тушаа ехэ анхарал табигдана. Тахи гүрэн түрын хамгаалгада абтанхай.

Д. ЦЫБЕНОВ оршуулба.

АХА ДҮҮ ПОЛЬШОҺОО ЕРЭҺЭН МЕДАЛЬНУУД

Василий Ефимович Чернов Днепродзержинск хотын заводуудай нэгэндэ токарёор хүдэлдэг һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһэн жэлэй намар В. Чернов Эхэ ороноо немец булимтарагшадһаа хамгаалалсахаяа сэрэгтэ мордоо бэлэй. Баруун-хойто фронт дээрэ хоёр жэл шахуу дайлалдаһанайнгаа һүүлээр 1943 ондо Польшо эльгээгдэһэн юм.

Поручик В. Чернов дайн байлдаанда баатар габьяа, эрэлхэг зориг харуулаа һэн. Илалтын үдэрые Василий Ефимович капитанай нэрэ зэргэтэйгээр Берлин дээрэ угтаһан юм.

Польшын сэрэгэй командовани тэрэнэй дайшалхы габьяа тэмдэглэжэ, «Серебряный крест» гэһэн орденоор хоёр дахин шагнаһан байна. Бүри һаяхана—ноябриин 25-да Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссар Д. Д. Гончиков Польшын Арадай Республикын посольствоһоо эльгээгдэһэн «Свобода и Победа», «Грюнвальд» гэһэн медальнуудые В. Е. Черновто барюулба.

Василий Ефимович мүнөө 72 наһатайшье һаа, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта хүдэлһэн зандаа.

О. ЦЫБИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Е. Черновто медальнууд барюулагдажа байна.

Авторай фото.

СОЁЛ — СОЁЛ — СОЁЛ — СОЁЛ — СОЁЛ

«ТЕАТР БА ХҮҮГЭД»

Байгша һарын 25-да «Театр ба хүүгэд» гэһэн Бүхэроссин долоон хоногой эхилһэнтэй дашарамдуулан, Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай драмын театрай коллектив эдир харагшадтаяа уулзаба. Культурын министерствын түлөөлэгшэд, Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд М. Зориктуева, Л. Дугарова, В. Амханова болон театрай бусад хүдэлмэрилэгшэд энэ уулзалгада хабаадалсаһан байна.

Удаань эдир харагшадта А. Алексинэй «Мой брат играет на кларнете» гэһэн зүжэг харуулагдаа. Режиссер Н. Логановой хүтэлбэри доро табигдаһан энэ зүжэгые үхибүүд ехэ һонирхолтойгоор хараба. Юуб гэхэдэ, Буряадай АССР-эй габьяата артистка, республиканска шангай лауреат Л. Дугарова, республикын габьяата артистка Л. Егорова гэгшэд эдиршүүлэй дүрэ шарай хүхюу дорюунаар харуулаа ха юм.

Мүн энэ долоон хоногой туршада үхибүүдтэ А. Балакаевай зохёолоор табигдаһан «Эхын нангин зүрхэн», В. Шекспирэй зохёолоор табигдаһан «Арбан хоёрдохи һүни» гэһэн зүжэгүүд үхибүүдэй анхаралда табигдахаар хараалагдана.

«Театр ба хүүгэд» гэһэн неделидэ хабаадалсахаяа республикымнай аймагуудһаа һурагшад ерэхэ юм.

Манай корр.

МУЗЕЙ НЭЭГДЭБЭ

Холын Хурамхаанай аймагай түб тосхондо хизаар оронсо шэнжэлхэ музей нээгдэбэ. Аймагай ажалшад музейдэ орожо, газар дайдынгаа гоё һайхан байгаали, элдэб ашагта малтамалнуудые, нютагайнгаа урданай түүхэ, совет засагай үедэ болоһон гайхамшагта хубилалтануудые хараха аргатай болоо.

Музейн хүдэлмэрилэгшэд аймагайнгаа олониитын туһаламжаар нилээд олон юумэ суглуулһан байна. Тэндэнь хуушанай һонирхолтой Сэшэгүүд, дневник, гэр байрын хэрэгсэлнүүд, ажахын зэр зэмсэг, үнэтэ шулуун минералнууд бии.

Манай корр.

АРТИСТНУУД—ХҮДӨӨДЭ

Буряадай мэдээжэ артистнуудай бүлэг Зэдын аймагай нютагуудаар ябажа, ажалшадтань концерт харуулба.

Берлиндэ болоһон фестивалиин лауреат, Буряадай АССР-эй арадай артист Ц. Бадмаевай дэлхэйн арадуудай хатар шадамар бэрхээр гүйсэдхэдэгынь мэдээжэ. Буряад, ород, энэдхэг, куба ба бэшэшье арадуудай хатарнуудые хүнгэн солбоноор, уран нугархайгаар гүйсэдхэхэдэнь, харагшад ехэтэ баясажа, нэрьемэ альга ташалгаар хүндэлөө.

Артистнууд Л. Шоболов, Л. Шагдыров хоёр хонгёо хоолойн хаба харуулаа. Тэдэнэр «Шамхандаа», «Сэндэмэ», «Адуушанай дуун», «Буряад оромни» гэһэн дуунуудые илангаяа шадабаритайгаар гүйсэдхэһэн байна.

Артистка Г. Рожкова «Сэсэгүүдэй һайндэр» гэһэн фокусуудые харуулжа, хүн зониие гайхуулһан байна. Мүн лэ аккордеонист Б. Татьянцын наадаһан хүгжэм шагнагшадай зүрхэ сэдьхэл нилээд хүлгүүлээ.

Концерт хүтэлбэрилэгшэ К. Казаковые харагшад ехэл дулаанаар угтаа. Юуб гэхэдэ, тэрэ харагшадтай һайн харилсаа оложо, концертын дүүрэтэр хүхюу энеэдэ гаргажа, шог наада дэлгэрүүлээ.

Артистнуудай айлшалһан Дээдэ-Үшөөтэй, Дээдэ-Тори, Алцак, Сагаатай, Бургалтай һууринуудай хүн зон тэдэндэ баяр баясхалан хүргэжэ, ходо айлшалжа байхыень уриһан байна.

Г. ВАМПИЛОВА.

ХҮҮГЭДЭЙ БУЛАН

«ХОДОДОО НАРАН БАЙГ ЛЭ»

гэһэн урла доро Монгойн найман жэлэй һургуулиин һурагшадай зурагуудай выставкэ аймагай соёлой байшанда болоно үнгэрбэ. Тус выставкэ КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулагданхай.

Үхибүүдэй зурагууд олон темэдэ зорюулагдаһан байжа, олоной анхарал татаба. Зурагуудай олонхинь эб найрамдалай темэдэ зорюулагданхан. Түрэл нютагайнгаа үзэсхэлэнтэ гоё байгаалиие, үхибүүдэй ажабайдал болон ханя нүхэдөө, замбуулиниие, эдиршүүлэй ерээдүйн гэгээн гэрэлтэ байдалые харуулһан зурагууд олон байгаа.

Гурбадахи классай һурагша Баир Раднаев «Би эндэ байдагби» гэһэн темээр хэдэн зураг зуража, выставкэдэ табиһан байна. Тэрэнь түрэл Монгой нютагайнь ажабайдалда зорюулагданхай. Табадахи классай һурагша Витя Раднаев энэ темэдэ хэдэн зурагаа зорюулһан байна. Олег Махутов Света Цыбикова хоёрой зурагууд гол түлэб байгаалида зорюулагдаһан байха юм.

«Һара тээшэ», «Замбуулинда», «Марс дээрэ» гэжэ нэрэтэй зурагуудые Ира Инкижинова, Ларкса Шаракшинова, Люся Симухина гурбан выставкэдэ эльгээгээ. Тэдэнэй юун тухай хөөрэһые зурагуудайнь нэрэнүүд элирхэйлэн харуулжа үгэнэ.

Выставкэдэ табигдаһан үхибүүдэй зурагуудые аймагай түбэй ажалшад хаража, ехэтэ һонирхоһон байна. Ира Инкижинова, Нина Ринчинова гэгшэдэй зурагууд харагшадай зүгһөө һайн сэгнэлтэдэ хүртөө.

А. ЦЫРЕНОВ.

Баунтын аймаг.

А. НИМАЕВАЙ фотоэтюд.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Мүрысөөндэ хабаадагшада үгэ үгтэнэ». «Сельхозтехникэ» гэжэ Сэлэнгын районно нэгэдэлэй слесарь И. Толстихинай статья. «Республикын нэгэ үдэр»—тобшо мэдээсэлнүүд. В. Бадмаев. «Баргажанай һонин».

Хоёрдохи хуудаһанда: Партийна ажабайдал. «Мүнөө үе сагай эрилтые хангажа шадаха»—Хурамхаанай районно партийна конференциһээ.

Гурбадахи хуудаһанда: Т. Башкуев. «Хото. Тэрэ ямар байха ёhотойб?» БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседанинуудай залһаа репортаж.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. «Эб найрамдалай фондо». Манай айлшад.

ЭРХИМЭЭР ҺУРАХА

Онохойдо һургуулиин гурбан дабхар томо байшан баригдажа, нёдондо жэлдэ дүүргэгдэһэн юм. Сонхын шэлнүүд наранда ялалзан, туяатан харагдана. Үүдыень нээжэ ороходомнай, нюдэ баясуулма уужам, һаруул таһалганууд.

Һуралсалай талаар хүдэлмэрине даадаг багша Г. Г. Сальниковатай уулзажа, һургуулиин ажабайдалаар һонирхобобди.

— Һургуулиин барилгада һурагшаднай эдэбхитэй хабаадалсаһан юм. Зунайнгаа амаралтада 9-дэхи, 10-дахи классай һурагшад багша Н. Ф. Нугнгановагай хүтэлбэри доро хүдэлжэ гараа һэн, — гэжэ тэрэ урматайгаар хөөрэнэ. — Тингэжэ шэнэ байшангай баригдажа дүүрэхэдэ, һургуулиин бүхы һурагшад нэгэ халаанда һураха аргатай болоо.

Республикын һурагшадай ажалай отрядууд соо һоо Онохойн һургуулиин һурагшад 1974 ондо нэгэдэхи һуурида гараа һэн. Тэдээндэ комсомолой обкомой зүгһөө дурасхаалта бэлэг барюулагдаһан байха юм.

Һургуули соогуур ябажа харахадамнай, эхин классуудай, мүн лэ түүхын, географиин, физикын, сэрэгэй һуралсалай кабинедүүд таараа зохидоор түхеэрэгдэнхэй.

«Партиин XXV съездые эрхим һуралсалаар угтая!» гэһэн уряа доро бүхы классуудта суглаан болоно үнгэрөө. 9-дэхи классай һурагша, комсомолой эмхиин секретарь О. Плотникова, 10-дахи классай һурагшад А. Карпова, Н. Дульская, Л. Кравцова, Т. Пирханов гэгшэд эндэ ехэ эдэбхи гаргаа.

Мүн лэ Москва хотын һургуулинуудай багшанарай хандалгада харюу болгон, Онохойн һургуулиин багшанарай коллективэй абаһан үндэр уялга дотор һайн шанартай һуралсал эмхидхэхэһээ гадна, һууринай бүхы үхибүүдые дунда һургуулитай болгохо хүдэлмэри ябуулха зорилго хараалаа.

Түүхын багша Т. П. Королькова, хари хэлэнэй багша В. И. Габагуева, математикын багша В. В. Филиппова гэгшэд эрхимээр хэшээлнүүдые үнгэргэнэ, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Багша И. Н. Милова классһаа гадуур хүдэлмэри шадамар бэрхээр эмхидхэдэг юм.

Г. БАЗАРЖАПОВА.

Загарайн аймаг.

Ноябриин 30-һаа декабриин 7 болотор

ТЕЛЕВИДЕНИ

ВОСКРЕСЕНИ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.53 — Дамжуулгын программа. 10.00— Шэнэ һонин. 10.10 — «Царевна-лягушка» — мультфильм (үнгэтэ). 10.40 — «Искусствын мастернууд — үхибүүдтэ». СССР-эй арадай артистка Л. К. Князева (үнгэтэ). 11.55 — «Как поссорился Иван Иванович с Иваном Никифоровичем» — уран һайханай фильм. 13.00 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.00 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 14.30 — Уласхоорондын һонин (үнгэтэ). 15.00 — Л. Трембовельская хатарха (үнгэтэ). 15.15 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.15—«Дуун-75» (үнгэтэ). 16.50—17.00 — Забһарлалга. 17.00 — «Киногой һонин» (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00—«Нувель де Моску» газетын шанда хүртэхын түлөө конькигаар уласхоорондын мүрысөөн. Хоёр хоёроороо һолжоролго. 20.30 — СССР-эй арадай артист Ю. Завадский Р. Гамзатовай шүлэгүүдые уншаха. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Хүдөөгэй час». 22.15—22.25— Забһарлалга. 22.25 — «Дни и ночи» — уран һайханай фильм. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — «Советскэ Союз тухай хари гүрэнүүдэй айлшадай һанамжа» (үнгэтэ). 00.45—«Нувель де Моску» газетын шанда хүртэхын түлөө конькигаар уласхоорондын мүрысөөн. Спортивна хатар (үнгэтэ).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.53 — Үдэр бүриин дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Хилээмэн» — баримтата фильм. 10.20 — «Совет хуулиин үндэһэн». «Ажалай гурим». 10.50 — «Манай сэсэрлиг» (үнгэтэ). 11.20 — Түбэй телевидениин ба Бүхэсоюзна радиогой ород дуунай хоорой концерт (үнгэтэ). 11.55 «Баллада о Беринге и его друзьях» — уран һайханай фильм. 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Хүхюу аялганууд» (үнгэтэ). 13.55 — «Шадамар гарнууд» (үнгэтэ). 14.25 — РСФСР-эй арадай артистка Н. Исакова уласхоорондын конкурсын лауреат Н. Шильникова хоёр дуулана. 14.55 — «Манай сэсэрлиг». 15.25 — Фигурна һолжоролго. «Нувель де Моску» газетын шанда хүртэхын түлөө уласхоорондын мүрысөөн. Спортивна хатар. (үнгэтэ). 16.40 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». 17.25 — «Этигэмжэ» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ) 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00—«Уласхоорондын шэнжэлэл». 19.20 — «Пятиборцы» — киноочерк. 19.30 — Забһарлалга.

«Орбита» 19.40—Фигурна һолжоролго. Спортивна хатар. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Тюмениин областиин ажалшад мүрысэнэ». КПСС-эй Тюмениин обкомой нэгэдэхи секретарь Г. П. Богомяков дамжуулгада хабаадалсаха. 22.00 — «Этигэмжэ» — кинофильм (1-дэхи сери). 23.05 — «Дайдын харгы»— баримтата фильм. 23.20— Забһарлалга. 23.30 — Н. Исакова Н. Шильникова хоёр дуулана. 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М.) —«Крылья Советов» (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Манай сэсэрлиг».

Улаан-Үдэ. 19.30 — Һурагшадта — «Һуралсалай номой хуудаһануудта нэмэлтэнүүд». 20.00 — «Социализмын үедэхи эрдэм техникын хүгжэлтэ» (буряадаар). 20.20 — Түрэлхидтэ зорюулагдаһан хөөрөөн.

ВТОРНИК, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Ородой аяншалагшад ба шэнжэлэгшэд». Н. М. Пржевальский. 10.40 — А. С. Пушкин. «Моцарт ба Сальери». 11.35 — Хоккей. «Динамо» (М) — «Крылья Советов». 12.45 — «Минии бүхы намтар шүлэгүүдни болоол». А. Прокофьевой түрэһөөр 75 жэлэй ойдо. 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Орлёнок» телестудиин концертын зал соо. 14.25 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 14.55—«Баатаршалгын» полевой почто» (үнгэтэ). 15.25 — Фигурна һолжоролго. Эхэнэрнүүд Эрэшүүл. 16.30 — «Европо: хубилалтын үе саг (үнгэтэ). 17.30 — «Этигэмжэ» — кинофильм (2-дохи сери). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00—«Арадай поэт Дамба Жалсараев» (буряадаар). 19.20 —Шэнэ һонин. 19.30—Забһарлалга.

«Орбита». 19.40 — Хоккей. «Динамо» (М) — «Крылья Советов». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.20 — «Европо: хубилалтын үе саг». 22.25— «Этигэмжэ» (2-дохи сери). 23.05 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». 23.20—Забһарлалга. 23.30 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Объектив»—телесогсолбори (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30—«Номой далайгаар аяншалга». 19.50 — Телевизионно һонин. 20.10 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

СРЕДА, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». 10.25 —«Экран» нэгэдэлэй баримтата фильмүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 11.00 — «Литературна уулзалганууд». Ленинскэ шангай лауреат М. Стельмах. 11.45 — «Мүнөөнэй эрдэм наука» (үнгэтэ). 12.15 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Конькитай хүбүүн». 12.50 «Харгы замда аюулгүй ябаха». 13.20 — «Амитанда дуратайлби» — баримтата фильм (үнгэтэ). 13.30 — Забһарлалга. 13.40 —«Ёһотойл хүбүүд». 14.25 —СССР-эй АН-эй гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев асуудалнуудта харюусана. 14.55—Фигурна һолжоролго. 16,55—«Баллада о Беринге и его друзьях». 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00—«Съездһээ съезд хүрэтэр. «Табан жэл, шинии туйлалтанууд!» 19.30—Забһарлалга. 19.40 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». 19.50—«Спортлото». 20.00 — Фигурна һолжоролго. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Эрдэмтэ В. Г. Афанасьев асуудалнуудта харюусана. 21.45 — «Баллада о Беринге и его друзьях». 23.20— Забһарлалга. 23.30—«Дуун-75». Кишинёвһоо дамжуулагдаха (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Мүнөөнэй эрдэм наука».

Улаан-Үдэ. 19.30 —«Түүхэдэ хэгдэһэн алхам» 19.40 — Телевизионно һонин. 20.00 — Үхибүүдтэ— «Хонхо» — тележурнал (буряадаар). 20.20—«Альтаир» — ахалагша классай һурагшанарай клуб. 20.50—«Техникын һонин».

ЧЕТВЕРГ, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — Совет Конституциин үдэртэ. Кинопрограмма. 10.55 — «Бажовай үльгэрнүүд» (үнгэтэ). 11.25 — «Социалис оронуудай хани харилсаан». Болгариин Арадай Республика (үнгэтэ). 11.55 — «Шатарай һургуули (үнгэтэ). 12.30 — «Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ». СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент С. А. Федотов үгэ хэлэхэ, 12.45 — «Горнистнар, харюусыт!» (үнгэтэ). 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Мой друг Кнопик, который знает все» и «Очарование» — уран һайханай богони фильмүүд (үнгэтэ). 14.40 — Симфоническа хүгжэмэй концерт. 15.10 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». 15.40 — М. Шолохов. «Эдэнэр Эхэ ороноо хамгаалаа». Гүрэнэй академическэ Моссоведэй нэрэмжэтэ театрай зүжэг (үнгэтэ). Забһарлалгын үедэ «Спортлото». 18.30—«Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Табан жэл, түгэсхэхы жэл». 19.30 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Техникын хүгжэлтэ ба хүдэлмэришэн». Волжско автомобильна заводой коллективэй дүй дүршэлһөө. 21.45 — «Хүшэр сагта» — уран һайханай фильм. 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Шатарай һургуули». 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00—«Шатарай һургуули». 19.30 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.40 — «Экран» — телесуглуулбари. 20.40 — СССР-эй Конституциин үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга (буряадаар). 21.10 — Телевизионно һонин.

ПЯТНИЦА, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Мүнөөдэр — СССР-эй Конституциин үдэр». 10.40 — «Совет поэдүүдэй шүлэгүүд» (үнгэтэ). 10.55—«Совет ороной хүнүүд». «Коммунист» — уран һайханай фильм. 12.55 — Хоккей. «Химик» (Воскресенск) — ЦСКА. 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Циркын арена дээрэ» (үнгэтэ). 14.25 — «Спасибо», «Прометей» — мультфильмнүүд. 14.55 — «Ягаан сэсэг». Сочидо болоһон дуунай уласхоорондын залуушуулай фестивальда хабаадагшадай концерт (үнгэтэ). 16.55 — Совет поэдүүдэй шүлэгүүд. 17.10 — «Это сладкое слово — свобода» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00— «Мүнөөдэр — СССР-эй Конституциин үдэр». 19.30 — Забһарлалга. 19.40 — «Зэл мүрэнэй гэрэл» (2-дохи дамжуулга, үнгэтэ). 20.10 — «Циркын арена дээрэ» (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.20 — «Коммунист». — кинофильм. 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — Симфоническэ хүгжэмэй концерт. 24.00 — «Время».

СУББОТО, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — Партиин хүбүүн» — баримтата фильм. 11.15 — «Хүгжэмтэ дамжуулга». Паганини. Лист, Шуман, Чайковский, Прокофьев гэгшэдэй фортепианын зохёолнуудые уласхоорондын конкурснуудай лауреат Д. Алексеев гүйсэдхэнэ (үнгэтэ). 12.00 — «Уран шүлэг». А. Плещеев. Түрэһөөр 150 жэлэйнь ойдо (үнгэтэ), 12.30 — «Үхибүүдтэ ан амитад тухай» (үнгэтэ). 13.00 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга үнгэтэ). 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Зураг бүхэндэ — наран» (үнгэтэ). 13.55 — «Танда, түрэлхидтэ». 14.25 — «Элүүр энхэ байлга» (үнгэтэ). 15.45 — «Очевидное— невероятное». 16.45 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков асуудалнуудта харюусана (үнгэтэ). 17.30 — «Это сладкое слово — свобода» (2-дохи сери, үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — Хоккей. «Спартак» — СКА (Ленинград). 21.15 — Шэнэ һонин. 21.35 — «Хүгжэмэй һонин» (үнгэтэ). 22.05 — «К нам прилетают птицы» — уран һайханай фильм (Болгари). 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Байгаали ба хүн» (үнгэтэ). 24.00 «Время». 00.30 — «Москвагай концертын залнуудаар».

ВОСКРЕСЕНИ, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Рукопожатие через полюс»—баримтата фильм (үнгэтэ). 11.00 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 11.30 — «Коммунист тухай үгэ». Приборнуудай Орёл хотын заводой хүдэлмэришэн. Социалис Ажалай Герой А. П. Разживкин тухай очерк. 11.45 —«Мультфильмнүүд харуулагдаха. 12.15 — Уран һайханай гимнастикаар Интервидениин кубогай мүрысөөн. ГДР-һээ дамжуулагдаха (үнгэтэ). 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00—Забһарлалга. 14.10 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 15.10— Уласхоорондын һонин. 15.40 — «Девичий переполох» — Москвагай опереттын театрай зүжэг. 18.30 — «Время». 19.00 — Спортын һонин, 19.30 — Забһарлалга. 19.40 — «Хүдөөгэй час». 20.40 — СССР-эй арадай артист Ю. Гуляев дуулаха. 21.00—Шэнэ һонин. 21.15 — Уран һайханай гимнастика. 21.55—«Парад-алле»— уран һайханай фильм. 23.20—Забһарлалга. 23.30 «Хүгжэмтэ киоск». 24.00— «Время».

АТЛАНТИКЫН ДУЛААН ҺАЛХИН

Байгал шадархи намарай һүүлшын һара ноябрь урда жэлнүүдэйхидэ орходоо 3—8 градусаар дулаан байба. Илангаяа һарын түрүүшын арбан хоногто, мүн һүүлшын арбан хоногуудта дулаахан байгаа. Ноябриин түрүүшын арбан хоногто үдэртөө 5—10 градус дулаан болоһон, һүүлшын арбан хоногой зарим үдэрнүүдтэ республикын урда аймагуудаар агаарай температура 0—2 градус хүрэтэр дулаан байгаа.

Ноябрь һара хододоо иимэ урин дулаан байгаагүй юм. Һүүлшын арбан жэл соо намарай һүүлшын һара гурбадахяа дулаанаар үнгэрбэ гэхэдэ, алдуу болохогүй. Һүүлшын нимэ дулаан 1971 ондо болоо һэн.

Сагай уларилай хубилалта ямар юумэнһээ дулдыданаб гэхэдэ, дулаан агаарай ехэ нөөсэ хадагалжа байдаг Атлантикын шанга һалхинай үлеэхэдэ, шиг нойтон, дулаан наашаа түлхигдэнэ. Агаараар туугдаһан дулаанай амисхал манай Сибириин дайда хүрэтэр туугдан ерэнэ.

Үбэлэй түрүүшын һара—декабрь урда жэлнүүдэйхидэ орходоо мүн лэ нилээн дулаан байхаар хүлеэгдэнэ. Һарын түрүүшын арбан үдэрэй эхин ба һүүл багта багахан саһан орохо, хаа-яа үүлэтэй байха. Һуниндөө 15—20 градус, үдэртөө 6—11 градус хүрэтэр хүйтэн байха. Хоёрдохи арбан хоногто һуниндөө 27—32 градус хүрэтэр хүйтэрхэ юм.

Һарын хоёрдохи арбан хоногой түрүүшын хахадта үүлэтэй байха, нэгэ бага саһан орохо. Һуниндөө 19—24 градус, хойто аймагуудта 28—32 градус, үдэртөө —10—15 градус, хойто аймагуудта 15—20 градус хүйтэн байха. Хоёрдохи арбан хоногой хоёрдохи хахадта агаарай температура һуниндөө 33—38 градус хүрэтэр хүйтэрхөөр хүлеэгдэнэ.

Гурбадахи арбан хоногто тэнгэри үүлэтэйшэг боложо, һүүлшынь табан хоногто саһан орохо. Һуниндөө 27—32 градус, үдэртөө 19—24 градус хүрэтэр хүйтэржэ, һарын һүүл багта һуниндөө 18—23, үдэртөө 10—15 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ. Хойто аймагуудта һарын гурбадахи арбан хоногой һүүл багта агаарай температура 35—40 градус болохо.

Н. АФОНИНА,
ГМО-гой директор.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-82, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-58-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01753. Заказ № 0159